

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj

Dr. Rámásetter Róbert

BUDAPEST

10. 10. 11. 9-7. Havonta 110, négy évre 600, egészségre: Havonta félre: Havonta detések díjazás KELET az erdélyi dóság egyetlen po Cikkek utánnyomása megjelölésével meg.

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Bérmentelen leveleket nem fogadunk el. - Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marbon Ernő. Felelős szerkesztő Jámber Ferenc. Bucuresti szerkesztő Hát-szegi Ernő, Strada Matei Milc 5. Kedd, 1934. nov. 13. 5695. ÉV. XVII. ÉVF. KISZLEV 6. 254. SZÁM.

Tizenhat esztendő

1918 november 11-én kötötték meg a fegyverszünetet a véres világháború ellenfelei.

Négy éven keresztül Európa egyik végéről a másikig lövészárkokban álltak az emberek, éh-éhséget vívtak egymással, a gyilkolás eszközeivé alakították át a békes munka szerszámait. Négy esztendőn keresztül embert ölt az ember.

Ebben a nagy sötétségben talán egyetlen gondolat vigasztalhatta a harcban állókat: hogy ez a világegés lesz az utolsó háború, amelyet az emberiség megív.

Hogy utána elkövetkezik végül az örök béke és virágzás korszaka.

Tizenhat esztendeje ennek. Alig másfél évtized telt el azóta és most már tudjuk, hogy 1918 november 11-én nem békét csak fegyverszünetet kötöttek egymással a szemben álló népek.

Ma már ismét aktuális a háború és olyan lázas ügybuzgalommal készülnek reá a népek, mintha már nem is élné az emlékezetben egy négy esztendőig tartó hosszú éjszaka borzalmainak emléke.

A gyűlölet széles áradatban hömpölyög az egész világon és a lövészárkok évről-évre nagyobb tanyákat fizetnek ki a részvényeseknek.

Alig van ma már valaki is, aki örülni tud, ha annak, hogy ezelőtt tizenhat évvel elnémetelték az ágyuk.

Európa levegője ismét izzik az ellenségeskedéstől és senki sem tudja, senki sem tudhatja, vajon nem-e fogja a fegyverek szünetét máról-holnapra felváltani ismét a fegyverek ropogása.

Az „elkerülhetetlen” nyomor

A Duce ismét kinyilatkoztatásszerű kijelentést tett legutóbbi beszédeinek egyikében.

Azt a merész állítást kockáztatta meg, hogy az emberiség életében a nyomor elkerülhetetlen jelenség s a legtöbb, amit a szervezések leküzdése érdekében tehetünk, annyi, hogy holmi kezdetleges szociálpolitikával enyhítjük a nyomort.

Husz évvel ezelőtt, amikor Mussolini még az olasz szocialista párt élén állott, ennek pont az ellenkezőjét hirdette.

Nem hisszük, hogy azóta a Mussolini által régebben hirdett igazságok változtak volna meg; sokkal inkább valószínű az, hogy a Duce változott meg, illetőleg ma más körből kerülnek ki azok a megbízók, akiknek nevében az olasz fasizmus vezére beszél és kormányoz.

Ma már nem kell forradalmárnak lenni ahhoz, hogy felismerjük: a technika mai fejlettségi foka mellett és a termelési eszközök racionális kihasználása által a nyomor teljesen megszüntethető volna a földön, ha a termelt javakat az elvégzett munka és érdem arányában és nem a privilégizált gazdasági hatalmasok érdekei szerint osztanák el.

Mussolini pesszimizmusa tehát, hajdani szélsőséges optimizmusával szemben, nem a tények igazságából és valóságából fakad, hanem csupán politikai párfordulásából és egyéni hatalmi érdekeiből.

Ez a párfordulás magyarázza meg egyébként azt az elméleti zavarosságot is — ami különben Mussolininál ritka jelenség —, hogy míg egyidejűleg a legtöbb ember legtöbb boldogságát teszi meg a fasiszta célkitűzések végcéljává, másfelől a nyomor fátumszerű megszüntethetőségéről beszél.

Mert ha a nyomor megszüntethetetlen, szervez tartozéka modern társadalmunknak, akkor a legtöbb ember legtöbb boldogsága is elkerülhetetlen, viszont a legtöbb ember legtöbb boldogsága éppen a nyomor állandóságát zárja ki.

Mussolini tehát a tüzet a vízzel szeretné összhangzásba hozni, ami érthető is, mert hiszen ahhoz, hogy a fennálló társadalmi viszonyok monopóliáit szolgálhassa és egyben a hiszékeny tömegek rokonszenvét is megnyerhesse, szüksége van erre az alchimista játékra.

A Duce ravaszága azonban nagyon is átlátszó. Céja nem egyéb, mint jóllakatni a kecskét, de úgy, hogy a káposzta is megmaradjon. Fenn akarja tartani a társadalmi

Németország a versaillesi szerződés semmisnek nyilvánításával fenyegetőzik, ha a francia csapatok bevonulnának a Saar-vidékre

Anglia csak akkor tárgyal a német fegyverkezéssel, ha Németország előbb visszatér Genfbe

Berlin, november 12. A lapok értesülése szerint Németország, abban az esetben ha a francia csapatok parancsot kapnának a Saar-vidékre való bevonulásra, a hágai döntőbíráskodást fogja kérni a locarnoi szerződésnek e ténnyel történt megsértése kimondására. Ha a bevonulást a népszavazás megtartása után rendelnék el, a német birodalmi kormány proklamálni fogja a versaillesi békeszerződés semmisségét, mivel a szerződés a franciák a bevonulás végrehajtásával megsértették. Ez maga után vonná a rajnai demilitarizált zónák német katonai megszállását.

A francia nehézipar lapjai a saarvidéki bányákai kapcsolatban írott cikkeikben azt a követelést támasztják, hogy Franciaország tartsa meg a bányákat, függetlenül a népszavazás eredményétől, mert a németek nincsenek abban a helyzetben, hogy a kártalanítási összeget megfizessék, ha a népszavazás eredménye rájuk nézve kedvező is lesz.

A Daily Mail értesülése szerint a volt angol tiszteket, akik perfektül birják a német nyelvet és betöltötték a 45 éves főhadnagy rangal felveszik a saarvidéki nemzetközi rendőrség kebelébe, 50-60 fontsterling fizetéssel.

A Le Matin is megerősíti ezt a hírt, de csak önkéntes jelentkezésekről tud.

Párizs, november 12. A lapok gyanakodva fogadják Ribbentropp londoni tárgyalásairól érkező híreket. Remélik, hogy Anglia nem tér el eddigi utjától s csak Párizssal egyetértésben foglalkozik a német javaslatokkal.

A Daily Telegraph szerint Anglia részéről ma közlik Ribbentroppal, hogy Anglia abban az esetben hajlandó tárgyalni a fegyverkezés megengedhető mértékéről Németországgal, ha visszatér Genfbe.

Lemond a belga kormány

Az állami tisztviselők fizetésének leszállítása idézte elő a kormányváltást

Brüsszel, nov. 12. A belga kormány minisztertanácsot tartott, amelynek üléséről rövid hivatalos kommunikétek tettek közzé. Eszerint de Broequeville miniszterelnök a szenátus és a képviselőház keddi ülésén kormánynyilatkozatot fog ismertetni. Több délutáni brüsszeli lap a minisztertanácsal kapcsolatban azt az információt közli, hogy a kormány kebelében nézeteltérések merültek fel az állami üzemek alkalmazottainak fizetéscsökkentése kérdésében. A lapok lehetségesnek tartják, hogy ezek a nézeteltérések rövid időn belül a kormány lemondásához fognak vezetni. Lehetséges, hogy a miniszterelnök ezt már keddi kormánynyilatkozatában bejelent.

mint az elmúlt év hasonló időpontjában. A gazdasági helyzet rosszabbodását mutatja az a tény is, hogy a pénzkivételek állandóan nőnek és meghaladják a takarékpénztáraknál és pénztárazetknél a betétkönyvekre történő befizetéseket.

Egyre rosszabbodik a gazdasági helyzet Franciaországban

Egy év alatt százezerrel nőtt a munkanélküliek száma

Párizs, november 12. Az Oeuvre mai számában Daladier volt francia miniszterelnök sötét képet fest a francia gazdasági helyzet alakulásáról. A volt miniszterelnök megállapítja, hogy ma legalább százezerrel többen a munkanélküliek száma Franciaországban,

ges leszállítását és a női munkások kiűzetését az összes üzemekből.

nyomor okainak mai rendszerét, de egyben a szociális igényeket is szeretné kielégíteni. Ez azonban aligha fog sikerülni neki. Egyik legutóbbi gazdasági intézkedése bizonyítja ezt legkézzelnyilvánítva. A Duce elrendelte, hogy az összes olaszországi ipari üzemekben vezessék be a negyven órás munkahetét.

Ez az intézkedés kétségkívül szociális ízű volna, ha egyidejűleg nem rendelték volna el az amugy is alacsony munkabérek lényeg-

es leszállítását és a női munkások kiűzetését az összes üzemekből. Ilyen intézkedések természetesen meg erősítik azt a hamis feltevést, hogy a nyomor megszüntethetetlen, állandó tényezője a modern társadalmi életnek. De egyben azt is bizonyítják, hogy a nyomor nem megfelelő-bezetetlen törvényszerűség, hanem csupán annak az antiszociális szellemnek a következménye, amelyet a Duce és a világ minden fasizmusa képvisel.

VILAG TUREK

Hitler háborút akar

A párizsi Editions du Correfour, a híres Barna könyvek kiadója, újra szenzációs dokumentum-gyűjteményt adott közre. Ez is kiadványainak örök témájáról, Hitlerországáról szól és a címe — Hitler treibt zum Krieg — világosan kifejezésre juttatja, milyen szörnyű bünt olvas ezuttal a Führer fejére. Hitler háborúra tör!

A német lapok elszólásaiból, német könyvek szemelvényeiből, a titkos német rendletek fakszimiljeiből, a német fegyvergyárak munkásainak külföldre kikémpészett felejegyzéseiből és az SS. vagy az SS. gunyájába bujt szocialisták vagy éppenséggel kommunisták jelentéseiből róvták össze nagy gondosan ezt a könyvet. Egy londoni egyesület — Union für demokratische Kontrolle a fura neve — megbízásából Dorothy Wodman szerkesztette és először angol nyelven riasztott rá a világ közvéleményére: Vigyázat! Legyetek résen. Uj Dzsingiz khán fenyeget!

Ami ez a dokumentum-gyűjtemény bizonyít, rövidre fogva a következő: Hitler két-színű játékot üz. Kifelé, Franciaország és Anglia felé fordulva, a béke apostolának szerepét játsza. Viszont bent az országában lázasan, sőt eszeveszetten fegyverkeznek és egy monomániás rendületlenségével dolgozik Unser Kampf-beli háborus programjának megvalósításán.

Hitler fegyverkezése lényegesen más valami, mint a többi államok háborus készülődése, — mindenképpent erre tanít meg bennünket ez a könyv. Másutt a fegyverkezés csak egyik, mindenestre fontos része, az állami tevékenységnek, egyik, kétségtelenül fontos tétele az állami büdzsének. Am mindez a készülődés, fegyverkezés, a latin közmondáshoz, hiven a béke ügyét szolgálja voltaképpen. Hitlerrel viszont minden erő, minden pénz, az egész totális állam, a háboru szolgálatában áll. A háboru nemcsak a legfőbb, hanem az egyetlen állami cél. A mezőgazdaság és a dal, az ipar és az egyház, az iskola és a színház, a rádió és a torna: valamennyi azon dolgozik, hogy a német népet lelkiileg és anyagilag felkészítse a háborura; hogy a tömeges emberlélet gazdasági és lelki ideállá magasztosítsa, hogy minden baj és bánat generális elosztójának, az egyetlen kivezető utnak minősítse és normává, sőt szentté avassza.

Ez a háborura nevelés, igazában már: háborura-usztás, óriási veszedelmet jelent. A felhalmozott anyagi és lelki gyűjtőanyag könnyen felrobbanhat. A pisztoly, amivel Hitler handabandázik, amit döntő argumentumként akar felhasználni a maga expanziós törekvései mellett, egy rossz pillanatban elszülhet. — Itt les ránk a német veszedelem egyik része.

De egyéb veszedelem-források is vannak. A német termelés ez idő szerint egyesegyedül háborus célokat szolgál. A nemzetgazdaság törvényeit semmibe sem veszi, sőt a profittal sem törődik. Világos, hogy ebben a formában nem tartható fenn sokáig. Előbb-utóbb út az óra, amelyben a polgároktól elorzott és a meg nem fizetett külföldi adósságokból ösz szeharácsolt tőkéje eluszik és akarva, nem akarva a háborus rablásban keres majd menedéket. Az emberek sem birják az idők végtelenségéig idegekkel és erővel a nagy áldozatokat, a tömérdék nélkülözést, amiket a Hitler-rezsim rájuk parancsolt. A rosszabb élelmet, póttanyagos öltözködést, a testi megerőltetéseket, az egyéni élet feladását. Vagy tömegesen fellázadnak, ellenszegülnek majd. Vagy nekibusultságukban megpróbálják, hogyan fest a katonásdi, ha komolyan csinálják. Az iskoláskönyvek, a film, az újság, a templomi és az egyetemi katedra, a rádió, amnyi szépet, szívet-lelket vidítót tud a háborúról mesélni. A hősiesség netovábbjának hirdeti, rőzsaszínű ködbe burkolja, agyonidealizálja, sőt az élet legfőbb céljának mondja. Az lenne ezek után a meglepetés, ha nem akadna a sok biztatásra janicsárhorda. Landós knecht-csürhe, melynek kedve szotyjan majd akár a saját szakállára egy kis háborút kezdeni. Hiszen erre nevelték, ezt állították a legfeneköltebb eszményként elébe!

De a saját nagyhangu ígéreteinek hinárjára

ból is, csak háboru révén tud szabadulni Hitler. Uraiomrakertülése előtti lelkiismeretlen agitációja a csillagokat az égről is odaigérte a tömegeknek. És a megszedített, a lóvá tett tömeg ma épp úgy tengődik, vagy még rosszabb a sora, mint a Hitler előtti időkben. Veszedelem lenne bevárni, míg lesz mersze, hogy számonkérje a megszegett ígéreket. A háboru lehetetlenné tenné ezt a rettegett számonkérést, a fegyverek lármája tuhar, sogná az elégtelenség moráját, a haza nevében tovább lehetne követelni, sőt fokozni is a nélkülözéseket. Vagyis a háboru elosztatna a gondokat, amelyek a német diktatura feje felett a beváltatlan ígéretek sokaságából összeverődtek. Igaz ugyan, hogy a háboru a meglevőknél még súlyosabb gondokat idézne fel. De ezek a gondok már a holnapután problémái. És a kalandorok — éppen ez adja számukra az erőt a kalandorsághoz — nem igen szoktak a holnapután gondjaival vesződni.

Egyébként a háboru a gazdasági és a politikai kényszerhelyzettel függetlenül is szerkesztésére Hiltl r programjának. A Volk ohne Land, a Grösseres Deutschland a nemzeti szocializmus leghangosabban puffanó frázisai. A német evangélium, Hitler Mein Kampfja nyitlan hirdette és hirdeti mindmáig, hogy a németiség csak akkor oldhatja meg létkérdéseit, ha új talajt tudott Európában magához kapartatni. A német fegyverek el kell hát induljanak a német lovagrend egykori útjára. Kelet felé, hogy kiharcolják a humust, amit a német eke aztán munkába vesz, hogy ki-teremtse belőle a német nép mindennapi kenyerét — írja Hitler. Huggenberg bődületes külpolitikai programja, amellyel a londoni világgazdasági konferencián előhozakodott és agyonkompromittálta magát, a Hitler programja voltaképpen. A Führer, Rosenberg utmutatására Oroszország felosztását tervezi, mert azt tartja, hogy ott ma a leggyengébb az ellenállás ereje. Franciaország csak Oroszország után kerülne sorra. Oroszországot — írja Hitler — ma a zsidók vezetik. A teremtő erejű német származású felsőbb réteget, amely a világháborúig biztosította ennek az óriási szláv birodalomnak létét, elseperte, kiirtotta a forradalom. A zsidó viszont nem képes államot alkotni. Oroszország ingadozik. Tehát, hajrá, fel Keletre!... A végcél persze Franciaország leigázása marad és valamennyi németnek egysítesse Hitler jogára alatt. A franciák elmégesedtek, sőt, ami még ennél is rosszabb: elszidósdottak. Francia uralom alatt egy Európa—Afrika közli mulatt-állam van kialakulóban. Így tehát Franciaország a fehér faj legnagyobb veszedelme. Minden eszköz helyénvaló és megengedett vele szemben. El kell tiporni.

Nyilvánvaló, hogy Mein Kampfjának célkitűzéseit csak háboru árán valósíthatja meg Hitler. A Hitler programja tehát háborus program. Hitler vérbé, szennybe akarja fullasztani, szervenvedésebe, kulturálatlanságba akarja sodorni a világot, hogy a német területi állományt megnagyobbsítsa. E cél kedvéért történik, hogy Hitler állandó mobilizáltságot parancsolt rá a német népre. Más ország csak végső szükség esetén mozgósít. Németország népe már hónapok óta mozgósítva van.

Ez az állandó testi és lelki, gazdasági és katonai készenlét drága és veszedelem mutatlanság. De a német vezérkar nem mondhat le róla, mert egyik alapköve a haditervének, amely végső győtkerében a sémita Hannibál elgondolásaira épít. Rajtaütésszerűen akar támadni, új fegyvernemeket, meglepő taktikát akar latba vetni. Mert csak így számíthat a győzelemre a tulajóval szemben.

Ezért kell a német népnek egyre ugrásra készen állania. Ezért kell az SS, az SA és az Arbeitsdienst millióit fegyverben tartani. Ezért kap katonai kiképzést a tízéves gyermekektől az aggyastyánig minden német. Ezért épülnek lázas sietséggel a pompás autótutak. Ezért gyártják és rejtik aztán a földalatti hangárokba a harci repülőgépek ezreit. Ezért készül meszeszerű mennyiségben a gyikos gáz és a laboratóriumukban a pestis, meg a tifuszbacillus, amivel az ellenfél ivóvizét készíthetnek megmérgezni.

(A Wehrwissenschaft egyetemi tanára, Ewald Banse ajánlja könyveiben ezt a lovasias harci módszert!) A háborus nyersanyagok már együtt vannak — a nagyfontosságú nikkell-érc váltópénz formájában — és a lelke a folytonos propaganda következtében háborus paroxizmusban égnek.

A háborus gépezet tehát készen áll; készen az utolsó csavarig. Sőt a kazánja is be van már fűtve. Csak egyetlen kézmozdulat szükséges még és... megindul. Ez a kézmozdulat nem sokáig várhat magára. Mert a befűtött, a tülfűtött kazán szétröbben, ha a gépet nem helyezik idejében működésbe. És mert a gépész — Correfour könyve ezt bizonyítja — Hitler maga is, mindenképpen háborút akar! (g. s.)

Tizenhat esztendővel az ágyuk és gépfegyverek elnémulása után

Három fehérzászlós német autó elindul a francia front felé, megkérni a fegyverszünetet...

A világháboru megszűnésének drámai pillanatai. A német tábornokok ki-vonták magukat a háboru elvesztésének felelőssége alól

(Uj-Kolozsvár, november 12. (Az Uj Kelet tud.) Tizenhat évvel ezelőtt lett vége a nagy világháborúnak. A frontokon a központi hatalmak összetört, kimerült seregein már a bomlás jelei mutatkoztak. A német tengerészek fellázdak; belül forradalmak lángjai csaptak fel. Németország és az osztrák-magyar monarchia nem bírta tovább. Bekövetkezett a történelmi pillanat, amikor a „világot verő“ német hadseregnek fegyverszünetet kellett kérnie a győztes francia haderőtől. Theodor Privier német író, akinek Németországban összes műveit elégették, mert odáig merészkedett, hogy a német imperializmust tette felelőssé a háboru előidézéséért, „Demokrácia“ című munkájában rendkívül érdekes dokumentumot közöl arról a drámai mozzanatról, miként jelent meg 1918 november 7-én a német delegáció a francia hadvezetőséghez és hogyan kérte meg az azóta meggyilkolt Erzberger államtitkár vezetésével a fegyverszünetet. A könyvnek ez a rendkívül érdekes részlete a következőképpen hangzik:

„Erzberger belép az étkezőkocsiba. Oberndorf gróf, Winterfeldt tábornok, Bröner és a nagyvezérkar tagjai reggeliznek. Még kevesebbet beszélnek, mint az előző este.

A tisztek rövidesen visszavonulnak. A vonat okkupált területen száguld. Kilenc órákor Spaba érkezik.

A tábornokok kivonják magukat...

Itt Erzberger felkeresi a külügyminisztérium megbízottját és megtudja tőle, hogy a nagyvezérkar visszavonta von Gundell gyaloglasi tábornokot a fegyverszüneti bizottság éléről. A kancellár telefonon járul hozzá, hogy a bizottság élére Erzberger államtitkár nevezzék ki. Kiegészítik ennek értelmében az Erzbergernek adandó felhatalmazást. A fegyverszünetet kérő küldöttséget így megfőztják katonai jellegűtől. Ettől a pillanattól kezdve a tábornokok, akik elvesztették a háborut, igyekeznek kivonni magukat a nemzeti katasztrófa felelőssége alól, amelyet ők okoztak.

Winterfeldt tábornok a bizottság tagja maradt, mint katonai szakértő. A szárazföldi és tengerészeti nagyvezérkar még egy szakértőt delegált, aki tengerészeti kérdésekben lesz mérvadó. A Britannia hotelben, ahol a nagyvezérkar székel, Erzberger találkozik Winterfeldt tábornokkal és Oberndorf gróffal és ezek bemutatják neki Wanselow sorhajókapitányt, mint tengerészeti szakértőt. Ekkor sürgöny érkezik:

Foch marsall — a német nagyvezérkarhoz

„Foch marsall a német nagyvezérkarhoz stop. Ha német meghatalmazottak találkoznak akarnak Foch marsallal, megtalálhatják a francia előőrs-csapatoknál a Chimai—Fourmies uton, a kápolna mellett. Rendelet szerint ott fogadják őket és elvezetik a megbeszélésre kijelölt helyre“.

Elindulás előtt megbeszélést tartottak a hoteli halljában. Néhány tiszt gyült egybe, akik csatlakozni akarnak a delegációhoz. Erzberger felvilágosítja a gyülekezetet. Harminc-negyven fiatal tiszt, kapitány és főhadnagy van jelen. Erzberger szót kér:

— Azt hiszem, hogy nagyobb számú tisztnek a felvonulása nem lenne jó benyomást a tulajdonal. Véleményem szerint a katonai és tengerészeti szakértők elegendők.

Erzberger indítványát elfogadják. Hindenburg marsall belép a hallba. A tisztek felemelkednek. A marsall megáll a patkóformájú asztal közepénél. Beszede rövid.

— A világtörténelemben — azt hiszem — első alkalommal történik meg, hogy fegyverszünetet nem katonák, hanem politikusok kötnek meg. Teljesen egyetérték azonban ezzel, mert a hadsereg parancsnokságának már nem áll jogában a politikai direktívák felől dönteni.

Kezet szorit minden megbízottal. Erzberger államtitkárnak a következőket mondja:

Hindenburg áldása

— Az, ami a hadseregnek feltétlenül kell: pihenő. Segitse önt az Isten, hogy el tudja érni a hazánk számára legmegfelelőbb feltételeket.

Von Winterfeldt az ajtóig vezet és megkérdezi, hogy nincs-e valami személyi kívánsága. „Próbáljátok megkímélni a hadsereget attól, hogy átadja fegyvereit“ — hangzik a

válasz. Indulás előtt Erzberger a következőket mondja a sofőrnek:

— Hajts teljes sebességgel, el kell érniük a francia előőrsüket, mielőtt beesteledik.

A gép egy pillanatra lassít. A sofőr ráhajlik a volánra és teljes erőből fékez. A két utas gránitfalat lát maga előtt. Alig van idejük, hogy karjaikat felemeljék és eltakarják arcukat. A következő pillanatban az autó tört ablakainak üvegszilánkjai borítják el őket. A kocsi befutott egy sziklába. A következő autó, amelyben Winterfeldt tábornok és Wanselow kapitány ül, beleütközik az elsőbe. Erzberger és Oberndorf lerázzák magukról a szilánkokat és kiszállnak a gépből. Nyugodtnak látszanak, de fel vannak indulva.

— Rossz jel — véli a gróf.

— A fehér üveg szerencsét hoz — válaszol Erzberger.

A fronton

Most már lassabban hajtanak. A sofőrök kénytelenek voltak egyre jobban csökkenteni a sebességet. Marsoló csapatokkal találkozhatnak. Gyaloglasi, trén- és tüzérségi csapatok vonulnak fel. Egyes helyeken az utakat teljesen elzárják a csapatok. A gépek nehezen hatolnak át a szürkearcu sokaságon. A francia-belga határon várniok kell, míg az uton keresztül tett hatalmas fákat eltávolítják. Megállnak Drelonban. A tábornok-térparancsnok azonnal fogadja őket. Petróleumlámpával világított dolgozószobát áll a tábornok és informálja a fegyverszüneti bizottság tagjait, hogy pionircsapatot indítottak el, hogy az első vonalakat átkélmeljék. Meg kell várni a jelentésüket.

A delegátusok az ut nehézségeiről beszélnek. Informálnak a távolságról, amely még elválasztja őket az első vonalról.

A tábornok felvilágosítja őket, majd a csapatairól beszél.

— Hat hete állunk az első sorban, állandó harcok közepette. Az egyik hadosztálynak 300, a másiknak 337 embere maradt. Harminc méterenként áll egy katona. Valószággal csodálatos, hogy az emberek még ellent tudnak

állni. A fegyverek használhatatlanok. A tüzérségi raktárak nem tudják pótolni a hiányokat. Ami pedig a táplálékot illeti... Egyébként önk is tudják, hogy állnak a dolgok...

Első alkalommal beszélnek előtte a tengerészeti karban jelentkező mozgolódásokról. — Nagyon szépen kérem, uraim, ne említsenek semmit embereimnek, még tisztjeimnek sem ezekről a dolgokról.

A pionir-osztag vezetője jelenti, hogy a fronton való áthaladáshoz minden előkészület megtörtént és minden akadály és az akná is el vannak távolítva az utból.

„Megyünk megkérni a fegyverszünetet“

Az első autóban egy zászlóhordozó foglal helyet, a másikban egy trombitás. Mikor az Erzberger és Oberndorfot vivő harmadik autó elindul, a másik kettő már el is tűnt az esős éjszakában.

Elérkeztek az első vonalhoz. Erzberger előveszi óráját. 9 óra 20 perc. Néhány árnyék tűnik elő az éjszakából és közeledik a gépekhez: zilált külsejű, vad württembergi katonák.

— Hová mennek? — kérdezi az egyik. Oberndorf még jobban magába húzódik.

Erzberger válaszol: Megyünk megkérni a fegyverszünetet.

Trombitajel hangzik fel.

Oberndorf gróf mereven előrenéz. Erzberger előveszi szemüvegét, megtörlí az üvegeket és az orrára teszi. Winterfeldt tábornok, aki a négy éves háboru alatt két ízben vezette seregét Párizs kapui alá, reszketni kezd.

A két front közötti zóna 150 méter.

Megjelenik egy alak, kettő, három. Kék egyenruhák, ágyuk: francia katonák. Vadászkapitány áll az ut közepén. Az autók stoppolnak.

A trombiták harsogása megszűnik.

Csak a kapituló zászló — átvedesedett vízes rongy — lebeg a sipoló szélben...

Select Mozdó Ne félj a szerelemtől szenzációs zenés vígjáték, főszerepekben: LIANE HAID, ADOLPH WOHLBRÜCK, RALPH ARTHUR ROBERTS.	Urania Mozdó AZ ORVOS SIDNEY KINSLEY világhírű színdarabja nyomán, főszerepekben: CLARK GABLE és MIRNA LOY.
--	---

Az olasz fasizmus metódusait nem lehet Romániában alkalmazni — mondja Mihalache

Amikor két volt néptanító kerül egymással szembe

Timisoara-Temesvár, november 12. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap délbén 12 órákor Olaszországból jövet, Temesvárra érkezett Jon Mihalache, a nemzeti parasztpárt elnöke. A pályaudvaron a bánáti nemzeti parasztpárti szervezők vezetői és néhány száz paraszt fogadták és üdvözölték Mihalachet, aki érdekes nyilatkozatot adott olaszországi tanulmányutjának impresszióiról. Mihalache megtekintette a fasizista kormány hatalmas méretű munkálatait a Pontini tavak lecsapolásánál. Lenyűgözönek és rendkívülnek találja mindazt, amit Olaszországban csináltak és csinálnak. Általában az egész ország a fegyelmettség tevékenység jellegét viseli magán.

Néhány szóval beszámolt Mihalache a Mussolininél tett látogatásáról is és elmondotta, hogy a duce szemmel láthatóan örült, midőn megtudta, hogy ő is tanító volt. A fasizista metódusokról beszélve, kijelentette Mihalache, hogy Mussolini te-

vékenységét az ő rendkívül személyisége és Olaszország társadalomgazdasági viszonyai határozzák meg. Ezt a metódust azonban nem lehet lemásolni. Romániának egyébként sincs szüksége idegen kísérletek lemásolására és kikölcsönzésére. Szüksége van azonban mindenesetre több fegyelemre.

FIGYELEM!

Bécsi mintára berendezett új ארטה שטר שאלמי és füstöltárnyárat létesítettem az orth. rabbinátus felügyelete alatt.

FISCHER GABRIEL

ORADEA, Piata Mihai Viteazul 2. szám. Erre próbarendelés meggyózi önt, hogy gyártmányaim egyenrangúak a híres bécsi füstöltárnyakkal.

Lemon

A Tatarscu vezérigazgató

Bucuresti-Bukares Uj Kelet tud.) Néhány hírt jelent meg a fő Tatica Stancescu ezredszármazás vezérigazgatójáról. A hírt In megcáfolta a sajtó az ügyrel kapcsolatos C. című lap igen közöl. A lap mindenja, hogy Stancescu sábel mondott le,

hanem a miniszter kifejezetten tőle Stancescu kinevezésénél jó szemmel a liberális párt vezérigazgatót kinevezést magát In szorgalmazta és ő dályozta, hogy Stancescu kolása után kicserél

Mint az „A. B. C.“ ság óta is történetek miatt egyes miniszterdetlenségüket a szigjanak tevékenysége ezelőtt Tatarscu n vizsgálatot rendelt tásat még inkább el tust. Megállapítást bizonyos idő óta

a kormányt köve formálták a közsulyos, vagy ke

ny melyek az országba terelnöki vizsgálat Stancescu vezérigazgató nyezésére, beszűnt információk apparát nak ellenére, hogy

Hét hé

Huszonöt oldal kormánytól szervez

Jeruzsálem, nov Agency jeruzsálemi nem nyújtotta át a seít a legközelebbi natkozólag. Az exeszonöt oldalas mentotta alá, melyhez és táblázatot csatolhatóan analizálja F dasági helyzetét és kódó viszonyokat azon kérdéseket, melyetösszegekkel állar azokat a nézeteltér a tekintetben a között fennállanak.

Hogy hány certifikától az Agency, erről hivatalos jelentés, hogy a kormány eddigénél lényegesen certifikátot fog a sére bocsátani.

Az „American Palestine“ legutóbb 1934 januártól 1934 az év első hét hónap kult Palesztinában két németországi z van gyár befektetésnek ebből 70 ezer dók investáltak. üzemek közül 8 gy (4 gyár németek gyi cikkeket készitása), 4 gyár ele (2 német zsidók gyár (mindkettő t

Lemondott Inculet belügy-miniszter?

A Tatarescu miniszterelnök és Stancescu sziguranca-vezérigazgató közötti konfliktus váratlan epilógusa. Mi történik a központi sziguranca-nál

Bucuresti-Bukarest, november 12. (Az Uj Kelet tud.) Néhány nappal ezelőtt az a hír jelent meg a fővárosi lapokban, hogy Tilica Stancescu ezredes, a rendőrség és sziguranca vezérigazgatója, lemondott méltóságáról. A hirt Inculet belügyminiszter megcáfolta a sajtó képviselői előtt. Ezzel az ügyvel kapcsolatosan most az „A. B. C.” című lap igen érdekes leleplezéseket közöl. A lap mindenképp is megállapítja, hogy Stancescu nem saját elhatározásából mondott le,

hanem a miniszterelnök kérte ezt kifejezetten tőle két nappal ezelőtt. Stancescu kinevezését kezdettől fogva nem nézte jó szemmel a kormány tagjainak és a liberális párt vezetőinek egy része. A kinevezést magát Inculet belügyminiszter szorgalmazta és ő volt az, aki megakadályozta, hogy Stancescut Duca meggyilkolása után kicséréljék.

Mint az „A. B. C.” írja, a Duca-gyilkosság óta is történtek események, amelyek miatt egyes miniszterek kifejezték elégedetlenségüket a sziguranca vezérigazgatójának tevékenysége fölött. Néhány nappal ezelőtt Tatarescu miniszterelnök díszkrét vizsgálatot rendelt el, amely megállapításai még inkább elmélyítették a konfliktust. Megállapítást nyert ugyanis, hogy bizonyos idő óta

a kormányt következtesen nem informálták a közrenddel kapcsolatos súlyos, vagy kevésbé súlyos eseményekről,

melyek az országban történtek. A miniszterelnöki vizsgálat megállapította, hogy Stancescu vezérigazgató, saját kezdeményezésére, beszüntette a sziguranca egész információs apparátusának működését, annak ellenére, hogy ecéből komoly anyagi

eszközök álltak a vezérigazgató rendelkezésére s hogy ez az apparátus a sziguranca működésének tulajdonképpeni alapját képezi.

Ezen információk alapján Tatarescu két nappal ezelőtt magához kérte lakására Stancescu vezérigazgatót s magyarázatot kért tőle. Stancescu kitért minden magyarázatadás elől és olyan hangot használt Tatarescuval szemben, hogy ez

azonnal a sziguranca vezérigazgatójának lemondását kérte.

Stancescu ezt is megtagadta, mire Tatarescu a legközelebbi minisztertanácsban intézkedett, hogy a sziguranca vezérigazgatójától vegyék el és utalják Titeanu belügyi alminiszter hatáskörébe az összes fontosabb teendőket. Az A. B. C. a miniszterelnök környezetétől úgy értesül, hogy amennyiben Stancescu nem volna hajlandó ezek után sem benyújtani lemondását, úgy el fogják bocsátani hivatalából. A központi sziguranca addig is csak a kizárólag közigazgatási természetű funkciókat végzi: az idegenek ellenőrzését, és az utlevelek kiállítását. A kormány elhatározta, hogy ezt a két szolgálati ágat is átszervezi, mert úgy az utlevél kiadásánál, mint az idegenek ellenőrzésénél fölösleges bürokratikus formások késleltetik az ügyek elintézését.

A Patria bukaresti értesülése szerint, Inculet belügyminiszter, Stancescu ezredes protektora, az ügyvel kapcsolatos kormányintézkedések miatt mélyen elégedetlen és egyes verziók szerint be is nyújtotta lemondását a miniszterelnöknek. A lemondás ügye nem nyert elintézését. A belügyminiszter egyelőre beteg jelentett és nem jár be hivatalába.

Hét hónap alatt 115 új gyár létesült Palesztinában

Huszonöt oldalas memorandumban kéri a palesztinai exekutive az angol kormánytól a certifikát-kvóta felemelését. Szélsőbaloldali terrorista szervezet rendezte meg a legutóbbi haifai zavargásokat

Jeruzsálem, november 12. A Jewish Agency jeruzsálemi exekutívója a napokban nyújtotta át a kormányknak követeléseit a legközelebbi certifikát-kvótára vonatkozólag. Az exekutív követeléseit huszonöt oldalas memorandumban támasztotta alá, melyhez számos dokumentumot és táblázatot csatolt. A memorandum behatóan analizálja Palesztina jelenlegi gazdasági helyzetét és a munkapiaccon uralkodó viszonyokat és megvilágítja mindazon kérdéseket, melyek a zsidó munkalehetőségekkel állanak összefüggésben és azokat a nézeteltéréseket, amelyek ebben a tekintetben a kormány és az Agency között fennállanak.

Hogy hány certifikátot kért a kormánytól az Agency, erről hallgatnak egyelőre a hivatalos jelentések. A Jisuvban remélik, hogy a kormány ebben a scdjuban az eddigénél lényegesen nagyobb mennyiségű certifikátot fog az exekutív rendelkezésére bocsátani.

Az „American Economic Committee for Palestine” legutóbbi kimutatása szerint 1934 januártól 1934 augusztusáig, vagyis az év első hét hónapjában 115 új gyár alakult Palesztinában és ezeknek 60 százalékat németországi zsidók létesítették. Nyolcvan gyár befektetései 171 ezer fontra rughnak ebből 70 ezer fontot németországi zsidók investáltak. Az újjonnan létesített üzemek közül 8 gyár építő anyagot készít (4 gyár németek alapítása), 12 gyár vegyi cikkeket készít (9 német zsidók alapítása), 4 gyár elektromos cikkeket gyárt (2 német zsidók vállalkozása), 2 festék gyár (mindkettő német zsidóké), 3 orvosi

cikkek és műszerek készítésével foglalkozik (ezek is német zsidóké), 12 fémáru gyár (9 német zsidóké), 2 dohány gyár (mindkettő német zsidóké), 4 textil gyár (ezek is a német zsidók vállalkozása), 14 faárugyár (3 német zsidóké), stb.

Beszámolt az Uj Kelet arról a súlyos incidensről, mely Haifában történt legutóbb a revizionisták és egy munkás-csoport között. Az ügyben lefolytatott vizsgálat megállapította, hogy a Makkábi-házban rendezett revizionista gyűlés elleni támadást egy „Antifa” nevű szélső baloldali terror-alakulat készítette elő és szervezte meg. Az „Antifa” a baloldali Poalé Cion kezdeményezésére alakult. Ez a csoport a kommunistákkal együtt dobta az első követet a Makkábi-házra, melyben a revizionisták gyűléseztek, később azonban sikerült magukkal rántaniok az uccai tömeget is, mely a támadás helyén összeverődött. A revizionista gyűlés elleni támadás során a Hsztadruth és a palesztinai munkáspárt ellen is különböző kiáltások hangoztak el a tömegben. A közép 26 sebesült közül a legtöbbben nem is revizionisták, hanem a Hsztadruth tagjai voltak.

A Jewish Agency exekutívója bizottságot küldött ki Haifába a sajnálatos események kivizsgálására. A bizottság tagjai: Jizchak Grünbaum, Eliezer Kaplan exekutív tagok, Ben Cvi a Vaad Leumi elnöke és Elmaleh a Vaad Leumi tagjai voltak. A bizottság egy teljes napot töltött Haifában és tárgyalásokat folytatott a zsidó hitközség vezetésével, a Hsztadruth

Győződjék meg!

Nem reklám, hanem valóság,

hogy mindennemű kabát-, ruha-, selyem- és vászonszükségletét

legolcsóbban és mégis legjobban

az átszervezés alatt levő

Biró

női divatáruházában

(CLUJ, Calca Regele Ferdinand 11/a) szeresheti be.

helycsoportjával és a revizionista munkásszervezet helyi vezetőivel. Ezek a tárgyalásokon nemcsak a Makkábi-házban történt incidenst, hanem a David Samuel vállalkozó házának építésénél kirobbant munkakonfliktus kérdését is megvitatották. A tárgyalások eredményeként az exekutív elhatározta, hogy beható vizsgálatot indít be a felelősség megállapítására. Samuel David házának építése körüli konfliktus ügyében, a két fél, a Hsztadruth és a revizionisták, kölcsönös meg egyezés alapján választott bírósághoz fordulnak. Mint ismeretes David Samuel ház tulajdonos nem akarta magáévá tenni a Hsztadruth azon követelését, hogy az

építkezésnél zsidó munkásokat alkalkozzon és részben arab, részben revizionista munkásokat állított munkába, amiért a Hsztadruth órséget állított a ház elé, hogy megakadályozza a munkát. A Hsztadruth és a haifai zsidó hitközség felszólította a revizionistákat, hogy bontsák fel Daviddal a szerződést és követeljék a zsidó munka elvének teljes respektálását. Ennek a revizionisták nem tettek eleget és ebből adódott a konfliktus a Hsztadruth és a revizionisták között.

A Jewish Agency munkügyi osztálya egyébként széleskörű akciót indított be a zsidó munkáért való harcban adódó konfliktusok kiküszöbölésére.

„Vegyék tudomásul, hogy a német tengeri hajózást igen is két zsidó teremtette meg”

A Hamburg—America Linie ősz vezérigazgatóját, a zsidó Max Warburgot, eltávolították a vállalat éléről. Warburg példátlanul bátor beszéde a „tisztelőre” rendezett bucsubanketten

Prága, nov. 12. A prágai emigráns lapok drámai részleteket közölnek arról, hogyan távolította el a hitlerista Németország a Hamburg America-Linie hajózási vállalat éléről Max Warburg bankárt. Warburg és Albert Ballin voltak a hatalmas világvállalat megalkotói. A világháború után Ballin öngyilkos lett és a vállalatot Max Warburg önállóan vezette tovább. A Warburg-család a Nobel-díjas fizikuson kívül nem egy nagy gondolkodót és szervező erőt adott Németországnak. Max Warburg a világháború alatt felbecsülhetetlen szolgálatokat tett Németországnak és ugyszólván egyedül neki volt köszönhető, hogy a német hadsereg el volt látva megfelelően élelemmel.

Ahogy Hitlerék uralomra jöttek, a vállalat egész vezetését leváltották. Egyedül Max Warburghoz nem mertek hozzányúlni. Végül is Hitler utasítást adott a vállalatnak, hogy Warburgot haledéktalanul távolítsa el. A vezérigazgató volt munkatársai kinos helyzetbe kerültek, mert nem tudták, hogy válnak meg attól az embertől, aki nemcsak a vállalat és nemcsak Németország, hanem az egész világ gazdasági életében komoly tényezőként szerepelt. Végül is elhatározták, hogy banketten rendeznek Warburg tisztelőre és a konvencionális dicsőítő beszédek között fogják közölni vele, hogy kénytelenek megválni tőle. A bankett csakugyan létre is jött. A hamburgi gazdasági és pénzügyi élet összes kitünőségei és a helyi hatóságok összes vezetői megjelentek, hogy szemtanúi legyenek Warburg eltávolításának. Am alig, hogy a vendégcsereg helyet foglalt az asztalnál, az ősz vezérigazgató szólásra emelkedett. Körüljártatta tekintetét asztaltársain és ajkán félig trónikusan, félig lenéző mosollyal beszélni kezdett:

— Úram! — mondotta. — Ha körülnézek a meghívottakon, akik ezen a banketten résztvesznek, ne haragudjanak, de senkit sem látok, aki valamit is tett volna a német

tengeri hajózás érdekében. A német hajók hatalmas jelentősége kizárólag két zsidónak köszönhető. Az egyik az elhunyt Albert Ballin, a másik az az ember, aki most önök előtt áll. Nem szokásom magamról beszélni. De minthogy tudom, hogy valamit közölni akarok velem és bizonyos mértékig zsenirozzák magukat emiatt, engedjék meg, hogy kisegítem önöket nehéz helyzetükből.

— Ha én az önök helyén volnék, a következőket mondanám: „Drága Warburg ur! Nehezen válnak meg öntől, attól az embertől, aki Albert Ballinnal együtt megteremtette és mai fokára fejlesztette vállalatunkat. Nem szívesen veszünk el önben egy pojárát, aki a háború alatt oly nagy szolgálatokat tett hazájának. Végeredményben is nem tudjuk elfelejteni azt sem, hogy a szerencsétlen háború után ön volt az és nem más, aki vállalatunkat romjaiból újjáépítette és saját pénzével szanálta. És a mi bűnünk, hogy most nekünk, új embereknek, meg kell válnunk egy ilyen tisztelőreméltó munkatársától.

— Ezt mondanám én, ha az önök helyében volnék. Most pedig engedjék meg, hogy elbucuzzak önöktől a viszontlátásig, azaz addig, amikor ismét szükségük lesz reám.

Az ősz Warburg ezzel begombolta szmoking kabátját, méltóságteljesen odaköszönt a vendégcseregnek és elhagyta a termet, amelyre halálos csend borult. Warburg hazament, magához hivatva az angol és amerikai lapok tudósítóit s közölte velük beszédének szövegét.

„OLLA”

a legjobb védő fertőző betegségek ellen

SPORT

A Haggibbor második meccsét is megnyerve a bajnokság élére került

Haggibbor—KMSC 3:1 (2:1)

Cluj-Kolozsvár, nov. 12. (Az Uj Kelet tud.) A Haggibbor vasárnap második bajnoki mérkőzését játszotta ezuttal a KMSC ellen, melyet 3:1 arányban nyert meg. Ez a győzelem azonban nem volt olyan meggyőző, mint az első. Kétségtelen, hogy ebben része van a KMSC durva és emberre menő játékának is, amelynek következtében a haggibboristák óvakodtak a közelharcotól és inkább testi épségük megővására ügyeltek. Még így is három sérült maradt meg emlékéül a KMSC unfair játéka. A Haggibbor gyengébb szereplésének oka még a meccstréning hiánya is, minthogy az elmúlt héten nem játszott a csapat. Azonban mindezek figyelembe vétele mellett is a Haggibbor minden egyes játékosának tudnia kell, hogy nincs könnyű meccs: minden mérkőzésre komolyan kell készülni és az egyéni képességeknek maximuma kell érvényesülni a legkönnyebb ellenféllel szemben is. Csak így érheti el célját a csapat azon az uton, amelyen már biztosan halad.

Romania—Juventus 1:0 (0:0)

Cluj-Kolozsvár, november 11. Az Uj Kelet tud. A Romania labdarugócsapata vasárnap a Juventust látta vendégül Kolozsváron, amelyet szerencsés küzdelemben 1:0 (0:0) arányban győzött le. A bukaresti csapat a NAC-tól elszenvedett 4:0-as veresége után a várokozás ellenére meglepetést keltett stílusos, nagyvonalú játékkal, jó védelmével, azonban nem elég egységes csatársorával. A mérkőzés egyenlő ellenfelek küzdelme volt, mindkét csapat egyformán vette ki részét a támadásokból, ebben azonban a Juventus veszélyesebb volt.

Az első félidőben a Romania rövid fölényt a Juventus támadásai váltják fel.

A második félidőben a Juventus a kezdeményezés, mely ezuttal is friss támadásokkal veszélyeztet. Mégis a Romania ér el gólt: a 17. percben kornerből Criza fejesét Creteanu a Farkas fejére üti, aki befejeji. A Juventus nagy irammal felel a gólnak, huszperces fölényben van, eredményt azonban nem tudnak elérni. Végül két mesteri szabadrúgása kecseskedéssel eredményt hoz. Chendreau azonban a helyén van. Az utolsó percekben még fellángol a Romania, amelynek erőltetett támadásai val ér véget a mérkőzés.

A csapatokból egyenlő Felecan I. és Muresan a Romaniából, Vogl, Creteanu és Brandabura a Juventusból érdemel külön említést. A mérkőzést 2000 néző jelenlétében Pálffy aradi bíró vezette több kisebb hibával. Romania. Chendreau, Doci—Felecan, Munteanu—Criza—Muresan, Koborzan—Farkas—Pop—Felecan II.—Capusan.

Juventus. Creteanu, Vogl—Neacsu, Petrescu—Constantinescu—Brandabura, Barlea—Major—Melchior—Palmer—Cristescu.

Universitatea—AMTE 2:1 (0:1) Arad, november 11. Az egyetemi csapat együttese vasárnap értékes győzelmet aratott az AMTE ellen. A csapat a jelek szerint visszanyerte régi formáját és ismét elfoglalhatja helyét az ország legjobb labdarugócsapatai között. A vezetőgőlt az AMTE éri el tizenegyesből, az Universitatea a második félidőben egyenlített, majd a győztes gólt is megszerezte. Góllövők: Tabac és Ploesteanu, illetve Cucula, bíró Tica Hiescu.

NAC—Ripensia 2:2 (2:0) Nagyvárad, november 11. A nagy derby rekordközönséget és óriási küzdelmet hozott. Az első félidőben a NAC a jobb, és kétféle előnyhöz jut, a másodikban a Ripensia kerekedik felül. A gólokat Bodola és Kovács, illetve Dobay és Lázár lökték. Bíró Radu Istrati. Öt ezer néző.

Kinizsi—Unirea Tricolor 3:1 (1:0) Temesvár, november 11. A Kinizsi folytatja bravuros szereplésének szériáját. A csapat egyre javuló nagy jövőt ígérő formát mutat és különösen otthon mutatkozik legyőzhetetlen ellenfélnek. A gólokat Zelenák I. Zelenák II. és Török, illetve Steinbach lökték. Bíró Theil Segesvár.

Venus—Gloria 7:0 (4:0). Bukarest, november 11. Az elbizakodott Gloria katasztrófális vereséget szenvedett a jó napot kifogó Venustól. A gólokat Volodea (3), Colea (2) és Vogl (2) lökték. Bíró Morár Teofil Nagyvárad.

Kolozsvár. A Haggibbor—CFR ifjúsági bajnoki a CFR meg nem jelenése miatt elmaradt. A meccs két pontját a Haggibbor kapja. Romania B—Dacia Discoszentmárton 3:2 (2:0).

A Haggibbor csapatában ezuttal is Fried volt a legjobb ember: támadott, a védelemben segített, de főleg nagyszerű fejesével készítette elragadtatásra a szépszámu közönséget. Mellette Naftali mutatott átlagon felül, de jók voltak Zélig, Krausz és Glaser is. A többiek formájukon alól szerepeltek. A gólokat Fried, Krausz I. és Glaser lökték.

A Haggibbor a következő összeállításban játszott: Noe, Zélig—Krausz II., Fischer—Glaser—Weinberger, Naftali—Fried—Krausz I.—Steiner—Mózes.

A vasárnapi győzelem után a Haggibbor csapata a bajnoki tabella élére került. A bajnokság állása a következő:

Haggibbor	2	2	0	0	8	1	4
Napoca	2	1	0	1	5	7	2
Avram Jancu	1	0	0	1	2	5	0
KMC	1	0	0	1	1	3	0

A kerület bajnokság őszi fordulójában a Haggibbornak még egy meccse van az Avram Jancuval, amelynek lejátszására rövidesen sor kerül.

Nemzeti bajnokság B)

1. csoport.

Bukarest: ACFR—Sportul Studentesc 6:1 (2:0), bíró Buluc (Konstanca).
Konstanca: Elpis—Makabi 0:0, bíró Xifando.

Ploesti: Praha—Victoria 1:1 (0:0), bíró Cprisenescu.

2. csoport.

Temesvár: Iisa—Vulturii 3:0 (2:0), bíró Bozgan (Arad).

Arad: TMTE—AAC 3:1 (2:0), bíró Sebesan.

3. csoport.

Nagyvárad: Phönix—CFR (Nagyvárad) 7:1 (2:1).

Kolozsvár: CFR—Törekvés 1:1 (1:0), bíró Czinczár (Kolozsvár). Alacsony nivóju játék egyenlő ellenfelekkel.

Szatmár: Olimpia—Kerámia 4:1 (3:1), bíró Fülöp.

Nagybánya: KAC—Tricolor 2:2 (0:0), bíró Kiss. A kolozsvári csapat eldöntetlenre szép teljesítmény.

4. csoport.

Marosvásárhely: HTV—Mures 4:2 (3:2), (2:1), bíró Ceauranu.

Nagyszombat: Soimii—CFR (Piski) 2:2 (2:1), bíró Ceauranu.

5. csoport.

Csernovicz: Jahn—DVA 5:1 (2:1).

Bacau: Sporting—St. Bacauan 2:1 (1:0).

Jasi: Textilia—Franco Ramana 0:0.

Braila: Dacia Unirea—Unirea (Pascani) 2:0 (1:0), bíró B. Barsu.

Kerületi bajnoki eredmények

Temesvár. Banatul—ZsSE 5:3 (4:2), Unirea—Kadima 1:1 (1:0), Politechnica—Freidorf 1:1 (1:0), Electrica—Herta 4:2 (1:2).

Arad. ATE—Egyetértés 1:1 (1:0), Transilvania—Soimii 1:0 (1:0), Tricolor—Alimentatie 4:2 (2:1).

Szatmár. Törekvés—Kolping 1:0 (1:0).

Brassó. Astra—Ivria 0:0, IAR—Gloria 2:1 (1:0), Olimpia—Sparta 2:0 (0:0).

Szászrégen. STV—Productia 1:1 (0:0).

Temesvár. Banatul—ZsSE 5:3 (1:0).

Brassó. Brasovia—BMTE 2:0 (1:0).

Külföldi eredmények

Budapest. Ferencváros—Soroksár 2:0 (2:0)

Kispest—Hungária 1:1 (1:0), Újpest—Budai 11 3:0 (0:0), III. Ker.—Attila 0:0, Phöbus—Somogy 1:1 (1:0), Szeged FC—Bocskai 3:1 (2:1).

Bécs. Ausztria—Svájc 2:0 (2:0). Európa Kupamérkőzés 35 ezer néző.

Genova. Olaszország B—Ausztria B) 8:1 (1:1). Nagy meglepetés az osztrák B) válogatott második félidő összeroppanása.

Róma. WSC (Pécs)—Lazio 3:2.

Sepi a Venusé. Bukaresti tudósítónk jelenti: Az Universitatea és Venus között barátságos megállapodás jött létre Sepi kiadása érdekében. Ennek értelmében az Universitatea Sepi-II-öt átadja a Venusnak. Kárpótlásul az egyetemi csapat 130.000 lej kap és egy meccset Bukarestben, melyért a Venus 40.000 lej fix összeget fizet.

A NAC cáfolja a Seliceanu megvesztegetéséről szóló híreket. Az ismeretes NAC—Seliceanu megvesztegetési ügyben a központ Baleanu örnagyot bízta meg az ügy kivizsgálásával. A NAC egyébként cáfolja az erre vonatkozó híreket és az egészet légből kapott korbalmánynak minősíti.

A csernovíci zsidó városi színház erdélyi vendégjátéka: igazgató: M. REISCH

SIDY THAL

az európai hírv fiatal szubrett fellépésével

ADOLF TEFNER

a kitünő buffó-komikus művészi vezetésével

November 13 kedd	Kolozsváron a Magyar Színházban	Die Schikerte operett 3 felvonásban
November 14 szerda	"	Die Rebezen operett
November 15 csütörtök	"	Harz wos bengt operett 3 felvonásban

KÖZGAZDASÁG

Óriási arányokat ölt országsszerte a belföldi kölcsönjegyzés

A befűlt pénzűrnál több mint 2 milliárd lej jegyeztek le

Bucuresti-Bukarest, nov. 12. (Az Uj Kelet tud.) Országsszerte napról-napra nagyobb érdeklődés fordul a belföldi kölcsönjegyzések felé. A Banca Nationalánál 4 nap alatt 500 millió lej jegyeztek le belső kölcsönre. Az egész országban hasonló mértékben folynak a jegyzések. — A falusi lakosság között is hatalmas mértékben megindultak a jegyzések. Nagyon sok faluban a parasztiak olyan bankjegyeket akartak befizetni a forgalomból.

A nemzeti testnevelési intézet értesítette a minisztériumot, hogy egész tisztviselői gárdája által aláírt kölcsönjegyzés összege 68000 lej. Az állami sorsjegytintézetek tisztviselői 200 ezer lej jegyeztek.

A Falusi Korporációk Szövetsége 100 ezer lej fizetett be belföldi kölcsönre, míg a korporációs szövetség tisztviselői 25 ezer lej.

A balti püspökség 535 ezer lej jegyzett, míg a püspökséghez tartozó papok 300 ezer lej. A pénzügyminisztérium tisztviselői több, mint 300 ezer lej jegyeztek.

Egy bukaresti iskolalány Niky Moldoveanu levelet intézett a pénzügyminisztériumhoz melyben elmondja, hogy brassói nagybátyjától ezer lej kapott és ezt kölcsönjegyzésre akarja fordítani. Többi osztálytársnője és barátai is így fognak tenni — írja.

A mezőgazdasági szindikátus szövetsége 100 ezer lej jegyzett, Garofild a szindikátus elnöke 220 ezer lej, Solacolu ezredes alelnök 20 ezer lej, míg a szövetség személyzete 70 ezer lej.

A közhivatalnokok szövetségének központi elnöksége levelet intézett a pénzügyminisztériumhoz, melyben kijelentik, hogy az állami hivatalnokok minden hazafias akcióban részt vettek a multban és részt kívánnak venni ebben az országfejlesztési akcióban is, minden erejükkel latba vetve a siker érdekében. A ploesti munkakamara elnöke Balif mérnök javaslatot terjesztett a pénzügyminisztérium elé, melyben az állami hivatalnokok kölcsönjegyzésének megkönnyítésére azt ajánlja a minisztériumnak, hogy az állami

hivatalnokok által lejegyzett összegeket havi részletekben vonják le a fizetéseikből. Az állami monopól elárúsító országos szövetségének elnöksége, a pénzügyminisztériumnak küldött levelében kijelenti, hogy örömmel csatlakozik a belföldi investíciós kölcsön sikerének elősegítéséhez, mert az országfejlesztési kölcsön sikeréből keletkező javak nem utolsósorban az ök érdekeit szolgálják. „Ez a különleges adó, amelyet a szövetség minden tagja szívesen fizet — írják a trafikosok levelükben — be fogja bizonyítani lojalitásukat és hazaszeretetüket, amíg az állam áldozatokat két tőlük.”

A belföldi kölcsönjegyzés feltételeit az általános érdeklődésre való tekintettel még egyszer közöljük:

A kölcsönjegyzés feltételei a következők: Egy kötvény kibocsátási ára 880 lej, mely egyösszegben fizetendő, vagy pedig egyösszegben 680 lej és 200 lej értékű papírban.

A lejegyzett kötvényeket 1200 lejben váltja vissza a kincstár, vagy pedig 100 ezer lejes, 200 ezer lejes, 250 ezer lejes, egymillió lejes, vagy hárommillió lejes prémiumokkal.

Jegyzések és kifizetések eszközölhetők: A pénzügyigazgatóságoknál, városi, városközi vagy községi adóhivataloknál.

Az állami monopól intézményeknél, alárendelt hatóságai után.

A Banca Nationala fiókjánál, a Postatakarékpénztárnál, a postahivataloknál, a Központi Szövetkezeti Banknál, a Nemzeti Szövetkezeti Hivatalnál, a szövetkezeti pénztintézeteknél.

Kolozsváron ezenkívül a következő intézeteknél jegyezhető a kölcsön:

Banca Centrala pentru Industrii si Comert.

Erdélyi Bank és Takarékpénztár, Erdélyi Jelzálogbank, Mezőgazdasági Bank és Banca Economul.

Erdélyi Leszámitoló és Pénzváltó Bank, Casa de Economie din Sibiu sucursala Cluj.

A Skoda elé kü

A Dimineata

Bucuresti-Bukarest (Uj Kelet tud.) Aur a Skoda-bizottság jelent meg Tatares Politikai körökben. toiu még a délelőtti lentését Saveianu, azonban nem történt ben nem tartják le lentést, amely egy szében elkészült, az dosítani fogja az szempontoknak kormányt e pillana párttal szembenre fejezetre oszlik és ben két kategóriát niszteri felelősségre kezeisei alá tartozik járás vadját emeli Váda ellen

A jelentés minde Cihosky tábornok, nek a szerződés mé pével foglalkozik. 1929—30-ban, mi many hadügyminis gyalásokat vezetett szállítási szerződés jelentés szerint Cih meg minden intéz ban, hogy az állam tétéleket biztosítha zódásban és ezzel lommal vétett a t respektálása ellen. meritik a miniszte törvény rendelkezé

Ezután Popovici és igazságügyi min alkkozik a jelentés. Skoda-művek bukar házkutatás éjjelen ságügyminiszteri érintkezésbe lépett a házkutatás vezet adott, hogy a ház irányítsa, miután e cíókban is tekintély szó. Emiatt a házk kellő eredménnyel tak felderíthetők. Bukarestben érvény lapot, a Skoda-biz Mihálynak nem áll vizsgálat nélkül el Skoda képviselőitől nek a következmén okmány eltűnt a S Me pro

Ezek alapján a parlament utalja ug mint Popovici Mihá szék elé. A követke lönösképpen nagy Romulus professzor

VIZHATLAN
PALM
TARTO
Sajo

A Skoda-bizottság jelentése a semmitőszék elé küldi Cihosky tábornokot és Popovici Mihály volt igazságügyminisztert

A Dimineata szerint csak vitatható feltevésekre épül a nemzeti parasztpárt vezetői elleni vád. Még mindig nem terjesztették be a bizottság jelentését

Bucuresti-Bukarest, november 12. (Az Uj Kelet tud.) Aurelian Bentoiu képviselő, a Skoda-bizottság előadója ma audiencián jelent meg Tatarescu miniszterelnök előtt. Politikai körökben egy hírletet, hogy Bentoiu még a délelőtti órákban átnyújtja jelentését Saveianu kamarai elnöknek, ez azonban nem történt meg. Politikai körökben nem tartják lehetetlennek, hogy a jelentést, amely egyébként már teljes egészében elkészült, az utolsó pillanatban módosítani fogja az előadó, azon politikai szempontoknak megfelelően, amelyek a kormányt e pillanatban a nemzeti parasztpárttal szemben vezetik. A jelentés kilenc fejezetre oszlik és a bűnösségek tekintetében két kategóriát állít fel: az első a miniszteri felelősségről szóló törvény rendelkezései alá tartozik, a második ellen a kijárási vádját emelik.

Vádak Popovici és Cihosky ellen

A jelentés mindenekelőtt ugyanis Henry Cihosky tábornok, volt hadügyminiszternek a szerződés megkötésénél vitt szerepével foglalkozik. Cihosky volt az, aki 1929-30-ban, mint az első Maniu-kormány hadügyminisztere a tényleges tárgyalásokat vezette az ötmilliárdos löszerszállítási szerződés megkötését illetően. A jelentés szerint Cihosky tábornok nem tett meg minden intézkedést abban az irányban, hogy az állam minél kedvezőbb feltételeket biztosíthasson magának a szerződésben és ezzel kapcsolatosan tiz alkalommal vétett a törvény és intézkedések respektálása ellen. Ezek a kihágások kimerítik a miniszteri felelősségről szóló törvény rendelkezéseinek kritériumait.

Ezután Popovici Mihály volt pénzügyi és igazságügyi miniszter szerepével foglalkozik a jelentés. Megállapítja, hogy a Skoda-művek bukaresti irodájánál tartott házkutatás éjjelen Popovici Mihály igazságügyminiszteri minőségében telefonon érintkezésbe lépett Pomponiu ezredessel, a házkutatás vezetőjével, akinek utasítást adott, hogy a házkutatást tapintatosan irányítsa, miután egy komoly és világláncban is tekintélynek örvendő cégről van szó. Emiatt a házkutatás nem végződött a kellő eredménnyel és a bűnösök nem voltak felderíthetők. Egyébként is miután Bukarestben érvényben volt az ostromállapot, a Skoda-bizottság szerint Popovici Mihálynak nem állott módjában előzetes vizsgálat nélkül eltávolítani az őrséget a Skoda képviselőtől. Ennek az intézkedésnek a következménye volt, hogy számos okmány eltűnt a Skoda-irodából.

Meg lehet vádolni Boila professzort?

Ezek alapján a jelentés kéri, hogy a parlament utalja ugy Cihosky tábornokot, mint Popovici Mihályt a legfőbb semmitőszék elé. A következő fejezet — amely különösképpen nagy meglepetést kelt, Boila Romulus professzornak, a kolozsvári egye-

tem jogkari dékánjának az ügygel kapcsolatos szerepével foglalkozik. A bizottság feltevése szerint, Boila professzor a Maniu Gyula tulajdonát képező aranybányák kiaknázása céljából felvett hatvanmillió lejes kölcsönt olyan személyektől kapta, kik összeköttetésben álltak Bruno Zeletzkiel. E feltevés alapján, amelyet semmilyen konkrétum nem támaszt alá és amelynek éle nyilvánvalóan Maniu Gyula ellen irányul, a bizottság a kijárási vétségének vádját emeli Boila professzorral szemben. Ezzel kapcsolatban egyébként a bizottság jogász-tagjai között nézeteltérés merült fel. Boila professzor a kérdéses kölcsönt egy kolozsvári bank utján vette és használta fel. Amennyiben a kijárási vétsége Kolozsváron követtetett el, úgy Boila professzorral szemben nem lehet vádat emelni, mert az Erdélyben érvényben lévő büntető törvények ezt a vétséget nem ismerik.

Végül Georgescu ezredes szerepét szelözteti a bizottság. Ezt az ezredest Stefanescu-Amza tábornok, volt hadügyminiszter intervenciójára szerződtette le Zeletzky és az általa közvetített megrendelésekért jelentős jutalékot biztosított számára. Az erről a meg egyezséről szóló irás a bizottság kezei közé került amely ezen az alapon kéri az ezredesnek bíróság elé való állítását.

A Dimineata a jelentéssel foglalkozva megállapítja hogy a bizottság liberális tagjai közül is többen azon a véleményen vannak, hogy az eddigi vizsgálat nem eredményezett olyan bizonyítékokat, amelyek alapján a bizottság valakinek a bűnösségét megállapíthatta volna. A jelentés konkluziói egészen vitatható feltevésekre épülnek, amelyeket a bíróság nem vehet figyelembe és amelyek magát a parlamentet is megdöntésre fogják még készíteni.

A jelentés további útja egyébként a következő: Dumitriu bizottsági elnök mihelyst a jelentést megkapta az előadótól, azonnal összehívja a bizottság plenumát, amelyben minden egyes párt képviselve van. A jelentés ebben a formában csak abban az esetben kerül a parlament elé, ha azt a bizottság többsége magáévá teszi. Előrelátható, hogy a bizottságon belül szenvedélyes viták fognak lezajlani, mert a nemzeti parasztpárti képviselők és szenátorok nem egykönnyen fogják hozzájárulásukat adni egy ilyen értelmű jelentésnek a parlament elé való terjesztéséhez. Valószínű, hogy a bizottság maga is napokon keresztül el lesz a jelentés megvitatásával foglalkozva.

Magát a parlamentet — ha a jelentés időközben meg nem változtatják — előreláthatólag hetekig igénybe fogja venni a Skoda-ügy fölötti vita. A nemzeti parasztpárt el van határozva arra, hogy a legvégsőkig harcrolva is megvédi megváltott vezetőinek becsületét.

A fegyverszüneti évforduló ünnepeit heves jobb- és baloldali tüntetések zavarták meg Franciaországban

A fegyverszüneti évforduló ünnepeit Brüsszelben, Belgrádban, Londonban

Párizs, november 12. A nemzeti gyász miatt ezuttal szerényebb keretek között folyt le a fegyverszüneti évforduló ünnepe. Tizenegy órakor ágyulóvész jelezte az emlékezés perének jöttét s ekkor minden minden mozgás állásba merevült. Az ismeretlen katona sírjánál Lebrun elnök és a kormány tagjai koszorút helyeztek el. Ezt követően a párizsi helyőrség kivonulatot csapatok elvonultak díszmenetben az elnök előtt. Az évforduló napján Párizsból és Brüsszelből egyidőben indultak égőfáklyás staféták, amelyeknek finishmanjei Valenciennesben találkoztak s ott kicserélték az égő fáklyákat.

Egyidejű párizsi jelentés szerint azok a volt frontharcosok, akik most baloldali szervezetek, vagy szindikátusok tagjai, tegnapi tüntetést rendeztek a háború, a fasizmus ellen és a béke és szabadság mellett. A hazafias szervezetek az ismeretlen katona sírjánál rendeztek tüntetést. Incidensek nem fordultak elő.

A nemzeti front hazafias szervezetei, miután elvonultak az ismeretlen katona sírja előtt, az Avenue Fochra vonultak és Doumergue ünnepelték, aki lakosztálya ablakából válaszolt. Délután Doumergue számos barátját fogadta, köztük Deain tábornok légügyi minisztert, Larocque ezredest, a tüzkereszt-szervezet vezérét. Azután a volt frontharcosok küldöttsége tiszteletet a volt miniszterelnöknek.

Lilleben a szociális front szervezeteinek tagjai tüntetést rendeztek a város uccáin a szocialista és kommunista képviselők vezetése alatt. Számos incidens robbant ki, több személy megsebesült, a rendőrség kénytelen volt beavatkozni. Hivatalos jelentés szerint a tegnapi tüntetéseken résztvett jobboldali szervezetek 16 ezer, a baloldaliak 12 ezer embert vonultattak fel.

Brüsszel, november 12. Tegnapi este hat

órákor érkezett meg a kongresszusterre a szent staféta. Jelen voltak a kormány összes tagjai, a volt frontharcosok szövetsége és hatalmas tömeg. Az ismeretlen hős sírjánál 4 katona, 3 belga és 1 francia állt őrt.

Belgrádban a fegyverszünet megkötésének évfordulója alkalmából az egész országban istentiszteleteket tartottak az esetek, valamint Sándor király lelkiüdvéért. Te Deumot tartottak a belgrádi temetőben is, ahol a szerb, olasz és francia katonák vannak eltemetve.

Londonban a fegyverszüneti évforduló György király, Mary királynéval, a walesi és a yorki hercegekkel együtt megjelent a hősi emlékmű előtt. Tizenegy órakor minden forgalom megállott két percre az elcseszt angol katonák emlékének tiszteletére.

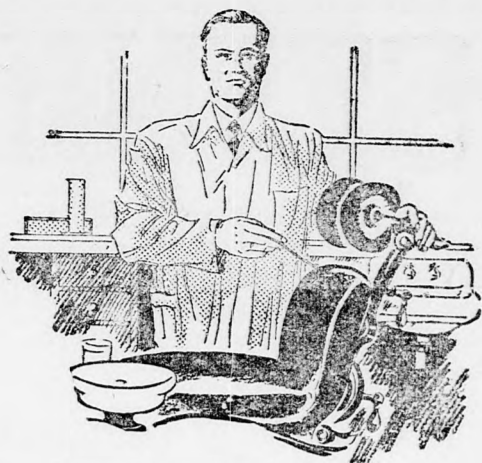
Nem sikerült a lett-francia kereskedelmi megegyezés. Párizsból jelentik: A lettországi kereskedelmi delegáció elutasította a francia fővárosból, miután még nem sikerült lett-francia kereskedelmi megegyezést létrehozni.

PHONIX
Élethbiztosító Társaság

az 1934. évi 4½ %-os országfejlesztési kölcsön

Jegyzési helye

Cluj, Str. N. Iorga No. 16 és az országban működő minden fiókja.

A FOGORVOS
épen olyan éber öre egészségének, mint az Ön házi-orvosa.

Menjen minden évben kétszer hozzá!

A legnagyobb baj, hogy a legtöbb ember a fogak jelentőségét csak akkor ismeri fel, amikor már hijával van azoknak. Egészséges fogak nélkül nem létezik egészséges gyomor, enélkül pedig jó kedély. Az Odol Társaság 40 év óta feladatául tűzte, a száj és fogápolásról felvilágosítani az emberiséget. Rendkívül hatásos készítményeket állított elő és a közönségnek az általánosan elismert és kipróbált szereket — az Odol fogkrémet és az Odol szájvizet — bocsátotta rendelkezésére. Még azok is, akik Odol készítményeinket használják, keressék fel saját érdekükben évente legalább kétszer a fogorvost; vannak esetek, amikor csak a szakértő avatott szeme biztosíthatja a kívánt eredményt, a fogak megtartását.

Használjon egész évben át
ODOL szájvizet és **ODOL** fogkrémet!
Keresse fel kétszer évente a fogorvosát!

— A Zs. N. Sz. aradi csoportjának tisztújító közgyűlése. A Zs. N. Sz. aradi helyi csoportja f. hó 11-én, vasárnap délelőtt tartotta meg tisztújító közgyűlést, mely egyhangulag Kalmár Józsefet választotta meg a csoport elnökévé, akit cionista multja és tevékenye predesztinál erre a méltóságra. A megválasztott új vezetőség névsora a következő: Diszelnökök: Könyig Miksa és Szentes Henrik, elnök: Kalmár József, társelnökök: dr. Dohány Sándor, dr. Singer Jenő, Schwartz Mihály, Koch Dániel, Wiesel Jenő, dr. Gara Armin, Scharfstein Jakab, Holzer Jenő, Steiner Jakab, Kohn Emil és Ritter Armin. Al-elnökök: Chillewitz Hermann és Bornstein Rezső. Titkárok: Haber László és dr. Kalmár Jenő. Ügyészek: dr. Fuchs Albert és dr. Sallamon Béla. KKL-biztos: dr. Dohány Sándor. KH-biztosok: dr. Fuchs Alberné, Strasser Ignác, sajtóreferens: dr. Goldsmidt Lipótné, Wizo-referens: Klein Oszkár, ifjúsági referens: dr. Pécsi Zoltán, pénztárnok: Dukász Imre, ellenőrök: Hirschler Simon, Pollák Jenő, klubgondnok: Klein Oszkár, jegyzők: Klein Mózes, Schillinger Rezső és sékelbiztos: Surányi József.

— Az Aviva-Barisszia körzeti konferenciája Déván. Folyó hó 11-én, vasárnap körzeti konferenciára gyűltek össze Déván a zsilvölgyi Aviva-Barisszia szervezetek delegátusai. A konferencián Kasztner Rezső, Danzig Hillél és Gross Jehuda képviselték a Nőszíutot, míg a dévai, gyulafehérvári, szászvárosi, hátszegi és petrozsényi és vajdahunyadi csoportok több delegátussal képviselték magukat. A konferenciát dr. Schächter László (Déva) a körzet elnöke nyitotta meg rámutatván a konferencia feladataira, majd Gross Jehuda tartott referátumot az A. B. palesztinai kibuccának, a szervezet hachsaratelepekének helyzetéről és feladatairól. Az általános vita során Hermann Ernő (Gyulafehérvár), Rosenblum Béla (Déva), Grün Elenér (Hátszeg), Junger Rózi (Szászváros), Jakab Avram (Vajdahunyad) és Keppich (Petrozsény) szólaltak fel. Az általános vitára Kasztner Rezső választott, majd Danzig Hillél a szervezet jövőbeni feladatairól és a Nőszíut programjáról tartott referátumot. A programponok felett tartalmas vita indult meg, majd a késő esti órákban emelkedett hangulatban zárta be a tanácskozásokat dr. Schächter. Folyó hó 18-án, vasárnap az A. B. nagyváradi körzete tart konferenciát Nagyszalontán.

Menjen a
cipészhez
és csináltasson

VIZHATLAN
PALMA-OKMA
TARTÓSTALPAT
Saját érdekében!

SZINHÁZ·FILM

Megjöttek a jiddisek...

Megjöttek a jiddisek, a Magyar Színház színpadán nagy a rumli. Ennek így kell lennie minden színpadon, élet kell oda, egy-egy teli tudóból jövő kacaj, tánc, a buffó felkapja a pöttömnyi gyermekművészt, a magasba hajítja, egy nő sikolt, az óriás visszakapja a gyermeket és gyöngéden, mint egy fiatal anya csókolja. Alant a zenekarból felhangzanak az első ütemek, félhomályban a sugólyuk körül az aktörök oroszos zsidó dalt énekelnek, a táncos komikus egészen egyéni, egészen feltűnő orosz táncot lejt, Tefner direktor, aki rendez, hirtelen maga is belép a játék közé. Sidy Thal, aki csupa élet és tűz és temperamentum, csak markirozza a játékot. Fáradt és tartania kell magát estére.

Színét közben bemegyünk a női öltözőbe. Hárman vagyunk: a diva, a direktor, az újságíró. Pár évvel ezelőtt is itt voltak ők ketten — egyébként unokatestvérek — nagyon szerették őket, bár nem mutathatták magukat olyan keretben, amelyben művészi egyeniségük kiérlelődhetett volna.

Tefner direktor mondja, amikor erről szó esik.

— Azóta a helyzet gyökeresen megváltozott. A külföldi művészek játszási engedélyét a kormány megszigorította, tehát az itteni anyagból kellett megszerveznünk a szükséges művészerőket. Szerencsénk volt. Ez a fiatal romániai jiddis művészgeneráció olyan erős, hogy semmi szükség az importra. Hiszen meglátja! A Sadigursky-házaspár, Lidin ur, Fachlerné és Goldenbergné urnők olyan erők, amelyek másnyelvű színpadokon is külön klasszist jelentenek.

Sidy Thal a néhány év óta, hogy Kolozsváron volt, szintén nagyot változott. Művészi megítélésében öntudatosabb, komolyabb lett.

Frenetikus sikerrel mutatkozott be Kolozsváron a csernovici zsidó színház

Hétfőn este óriási siker jegyében mutatkozott be a Magyar Színházban a csernovici zsidó színház 32 tagból álló operettársulata. A színházat zsufozásig megtöltő közönség bámulva ismerte föl, hogy a színpadon szereplő művészek egytől egyig a színjátszás mesterei, akik a művészi tökély vonalán mozgó előadásukkal állandóan meg-megújuló tapsorkánra ösztönözték a közönséget. Különösen Szidi Thal, a társulat bámulatos tehetségű szubrett-primadonnája aratott nagy sikert: ennek a színésznőnek minden mozdulata, gesztusa, minden szava, és éneke a kivételes tehet-

Rouben Mamoulian, a világhírű rendező nyilatkozik élete legnagyobb művéről, a „Krisztina királynő” filmről

Róbert MaMoulian. Mindenki ismeri e nevet. Ő rendezte az Enekek Eneke világhírű Marlene Dietrich filmet. Most legújabb alkotásáról a Krisztina Királynőről beszél.

— Igyekezünk annak a korszaknak a levegőjét visszaadni, — mondja Mamoulian.

— Kutatásaink során egész tömeg érdekes dokumentumra bukkantunk Krisztina királynővel kapcsolatban. Rendkívül modern gondolkodású nő volt, aki véletlenül nem ma, hanem néhány száz évvel ezelőtt született. Nemcsak nagy királynő volt, hanem nagy egyéniség is. Ha ma élne, ma is ugyanolyan érdekes és körülrajongott nő volna, mint saját korában. Az őszinte mód, ahogy az asszonyi problémákról gondolkodott, semmiben sem különbözik a mai kor felvilágosodott nőinek gondolkodásától.

— A kosztümöket és díszleteket egykor festmények és feljegyzések alapján készítettük.

A feladatok növelték őt magát is — „Der Mensch wächst mit seinem Werk“ — a trupp művészi tempójának irányításában osztozik unokafivérével, ez felelősséggel jár, ami viszont átalakítja az embert.

— Amióta láttuk egymást — mondja — Bukarestben, Csernovicban, Kisenevben és az ország Erdélyen kívüli számos nagyobb városában játszottam, hála Istennek egyre fokozódó sikerrel.

— Nem ingyen kaptuk a sikernek ezt a crescendóját — szól közbe az igazgató. — Folyton dolgoztunk, hogy minden vonatkozásban megjavítsuk a színházat és energiánk nem pocsékolódott el. Ma az Amerikában szériákat elért legújabb darabokat játszuk, Steinberg-féle operetteket, amiknek zenéjét Majorovitz komponálta a legszebb népdalok motívumaiból.

— Pár szót jövő terveikről.

A primadonna mondja:

— Országos turnénk után Lengyelországba megyünk, onnan Párizsba, Belgiumba, aztán Délamerikába...

Kopogtak. Az ügyelő jött Thal kisasszonyért. Jelenése van. Éppen ebédjét fogyasztotta volna el. Kicsi felvágottat, egy zsemlyét, két almát. Felugrott, rövid bucsuzkodás és be a próbára. A művészi munka nem ismer udvariasságot, nem ismeri a gyomor parancsait.

Tefner igazgató elmondja aztán, hogy hét évvel ezelőtt kis unokahugát valóságos beugratta egy darabba. Sidy nem gondolt arra, hogy művésznő legyen, a családban egyedül Tefner volt színész. Első fellépése óta azonban komolyan nekilátott a munkának, tanult, énekelt, táncolt; a nemes anyagot csiszolta magában.

Ma már ott van, hogy becsületet szerez nemcsak magának, hanem a jiddis színművészetnek is. (sz.)

ség jegyét viseli magán. A hétfő esti teljesítménye indokoltá teszi azt a nagy sikert, amit ez a fiatal színész nért el az európai nagy jiddis színpadokon.

Ma, kedden este, a társulat legjobb erőinek felvonulásával a Die Komödiantin c. remekbeszabott operett kerül színpadra, a tüneményes Szidi Thallal a címszerepben. Holnap, szerdán a Rebezin c. operettet mutatja be a színház. A közönség a legnagyobb várakozással tekint az ezutáni előadások elé: a társulat nagyszerű zenekara, kórusa és a pompás rendezés már az első estén megtette a maga hatását.

— Életem legnehezebb vállalkozása e film és meggyőződésem az, hogy Gréta Garbó legjobb szerepe a Krisztina királynő. Garbo maga is annak tekinti és élénken résztvevett a felvételek legkisebb technikai és művészi kérdéseinek megbeszélésén is. Hónapokat szentelt a kor tanulmányozásának.

A ROMÁN OPERA MŰSORA:

Szerda, november 14: Carmen. (Urania Bădescu asszony és Dinu Bădescu ur vendég szereplésével, a bukaresti Román Operától.)

Péntek, november 16: Tosca. (Dinu Bădescu ur vendég szereplésével.)

Szombat, november 17: Carmen. (Iskolai matiné.)

Vasárnap, november 17 este: Swanda a dudás.

ROYAL MOZGO MŰSORA:

Ma, utoljára Frasquita. Fősz. a legszebb hangú művészpár: Jarmila Novotna és Heinz Bollmann. Ragyogó kiállítás, gyönyörű tengeri felvételek. Lehár mindent felejtető csodálatos melodíái. A filmben szerepel Lehár Ferenc is, aki személyesen dirigálja a bécsi filharmonikusok 300 tagu zenekarát.

AZ EGÉSZ ORSZÁGBAN

korra, nemre, nemzetiségre vagy vallásra való tekintet nélkül az Allami Sorsjáték eddig

Leit osztott szét.

November 15-től kezdve minden hónap 15-én folytatódik a milliók szétosztása, még nagyobb mértékben, hála az új tervnek. Térjen be a legközelebbi sorsjegyhúzóhoz és kérje tőle azt a füzetecskét, amelyben az új tervre vonatkozó minden részletes felvilágosítást megtalál. E tervnek nagy előnyeiről beszélnek ma

minden körben. Elegendő, ha tudja, hogy minden 200 leivel milliomos lehet. Vásároljon Allami Sorsjáték sorsjegyet húzás, minden hónap 15-én

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

fix húzási nappal minden hónap 15-én

COLECTURILE PRINCIPALE DIN ARDEAL, BANAT ȘI BUCOVINA

Localitatea	Colectura	Localitatea	Colectura
Arad	Banca Goldschmidt S.A. Casa de Păstrare Gen. Arad	Cluj	Institutul Comercial de Credit Banca Dacia S. A.
Brașov	Enkelhardt Alex.	Oradea	Union S. A.
Cernăuți	Banca Comercială Națională Banca Oehlgisser & Horowitz Noe Alfred	Tg. Mureș	Révész Ernest
Cluj	Banca Iliescu S. A. Economia S. A.	Timișoara	Banca Centrală, Casa de Schimb și Com. Banca de Scont Soc. pe Act. Banca Timișoarei și S. C. p. A.

Az osztálysorsjáték új terve szerint szenzációsak a nyereségi lehetőségek!!! Szerencsés sorsjegyeket egész Erdély területén a

BANCA ILIESCU S. A. CLUJ árusítja

Főelárusítóhely

Economia S. A. Cluj, Piața Unirii 23.

Erdélyrészi főelárusító RÉVÉSZ ERNŐ Tg. Mureș
Messzemenő diszkréción. Postai szétküldés.

APRÓHIRDETÉSEK

Házasságokat a legelőnyösebb feltételek mellett közvetít a „Globus” házasságközvetítő iroda Alba-Iulia, Str. Avram Iancu 4. Válaszbélyeg mellékelendő.

Palesztinai utra 4 hónap alatt előkészíték angolból. Olcsó tanfolyamok! Calea Regele Ferdinand 34., földszint 7. Ugyanott perfekt német, francia nyelv- és zongoraoktatás, esetleg ebédosztást is.

Vegetárius szakácsnőt keresek. Cim a Kádóban.

Rövidzongorát keresek bérbé. Jägerne, Pap ucca 68.

Sürgősen eladó egy aszurozó, egy 10/10-es, egy 5/30-as prima állapotban levő kötőgépek. Cim: Terkeltaub Mihály Oradea, Piața Mihail Viteazul 5.

HI

— Baloldali tüntetés Bécsből jelentik: Több városokban is baloldali rödek össze. A karhántéteket.

— Földművesek felkelnek kormány ellen. London egyik kerületében fölveztek a kormány elleni előjogok miatt. A karhatalommal.

— Függetlenségének 10. évfordulóját ünnepelte tegnap. Több városokban is baloldali rödek össze. A karhatalommal.

— Befedik a bukaresti katedrális. Tegnap a Dambovia egy részét tárt. A folyót a Szerbiai hidak között fogja és így 64 méter széles lehet. A munkák a katonai ügyek miatt elhanyagolták a főtér.

— A francia lapok vizsgálata a Societé d'Économie Financière vizsgálata. A lapok erélyes a Societé Speciale pévizsgálata ügyében. A közmunkák anyagbeszerését a magas összegű kiadások miatt az államkincstárral kell.

— Nagyarányu viselkedése a román államépítésében. A roueni állami nagyarányu vizsgálata. A közmunkák anyagbeszerését a magas összegű kiadások miatt az államkincstárral kell.

— Új programot dolgoztak ki a román párt. Bernből jelentik: A roueni állami nagyarányu vizsgálata. A közmunkák anyagbeszerését a magas összegű kiadások miatt az államkincstárral kell.

— Ausztria nem ad támogatást Jugoszláviának. Bernből jelentik: A roueni állami nagyarányu vizsgálata. A közmunkák anyagbeszerését a magas összegű kiadások miatt az államkincstárral kell.

— Rövid hírek nemzetközi színházban. Bernből jelentik: A roueni állami nagyarányu vizsgálata. A közmunkák anyagbeszerését a magas összegű kiadások miatt az államkincstárral kell.

— A jelenlegi kínai helyzet. Bernből jelentik: A roueni állami nagyarányu vizsgálata. A közmunkák anyagbeszerését a magas összegű kiadások miatt az államkincstárral kell.

HIREK

Baloldali tüntetések voltak Bécsben. Bécsből jelentik: Több kerületben és a vidéki városokban is baloldali tüntető csoportok verődtek össze. A karhatalom szétzavarta a tüntetőket.

Földművesek felkelést szerveztek a kubai kormány ellen. Londonból jelentik: Kuba egyik kerületében földművesek felkelést szerveztek a kormány ellen külföldieknek juttatott előjogok miatt. A lázadók harcolnak a karhatalommal.

Függetlenségének tizenhatodik évfordulóját ünnepelte tegnap Lengyelország. Varsóból jelentik: Tegnap egész Lengyelország függetlenségének évfordulóját ünnepelte. Istentisztelet után katonai parádát tartottak a Mokotow térségen. A hatóságok a nap folyamán ingyen ételt osztottak ki a munkanélkülieknek. A munkanélküliek, gyermekek és szegények ingyen nézhették meg a mozil előadásokat, a katonai zenekarok a város utcáin játszottak és a lakosság nemzeti táncokat lejtett.

Befedik a bukaresti Dambovitát. Bukarestből jelentik: Tegnap megkezdtek a Dambovita egy részének befedési munkálatait. A folyót a Serban-Voda és Calea Victoriei hidak között fogják vasbetonnal befedni és így 64 méter széles boulevard nyílik, amely lehetővé fogja tenni a forgalom zavartalan lebonyolítását a főváros részén.

A francia lapok erőiesen követelik a vizsgálatot a Societé Speciale pénzügyi ügyében. Párizsból jelentik: A lapok erőiesen vizsgálatot követelnek a Societé Speciale pénzügyi ügyében előfordult visszaélések ügyében. Olyan hírek vannak forgalomban, hogy a kincstár kára a bank üzletiével kapcsolatban meghaladja a százhuszmillió frankot. A visszaéléseket főként a közmunkák anyagbeszerzésénél követték el és a magas összegről kiállított hamis számlákat az államkincstárral kifizették.

Nagyarányu visszaéléseket lepleztek le a roueni államépítészeti hivatalban. Párizsból jelentik: A roueni államépítészeti hivatalban nagyarányu visszaéléseket lepleztek le, amelyeket az állami szállításoknál több éven át követték el. Az anyagokat az államnak mármár éveken át három-négyszeres árban számlázták. Az állam kára a lapok értesülése szerint megközelíti a százmillió frankot.

Uj programot dolgoz ki a svájci szocialista párt. Bernből jelentik: A svájci szocialista párt vezetősége új program kidolgozásának szükségességét mondta ki. Elhatározták azt is, hogy a katonai kiadások ellen nem emelnek tiltakozó szót.

Ausztria nem adja ki Percevic ezredes Jugoszláviának. Bécsből jelentik: Beavatott helyről származó közlések szerint az osztrák kormány nem fogja kiadni Percevic volt ezredes Jugoszláviának, mert a kiszolgáltatását kéro indokok hiányosak, bizonyítékok pedig ellene nem merültek fel a marcellai bünténnyel kapcsolatban s így Ausztria a menekültek jogai sérelme nélkül őt ki nem adhatná.

Rövid hírek mindenünnen. Az athéni nemzeti színházban Schiller-émlékünnepély lesz. Előadják a Don Carlost. — A Daily Mail szerint a jugoszláv gyermekkirály hat millió font értékű vagyon ura. A vagyont Pál régensherceg kezeli. — Schiller 175-ik születési évfordulóján Weimarban a nemzeti színházban ünnepség volt, amelyen Hitler is megjelent. Goebbels mondta az ünnepi beszédet. Ezután előadtak Schiller műveiből. Az ünnepséget Beethoven 9. szimfóniájának előadása fejezte be.

A jelenleg Kinába utazó Eduárd kóburg-gothai herceg, a német Vörös Kereszt elnöke ma Sanghaiban megtekintette a német orvosok által vezetett Paulus-kórházat s más egészségügyi intézményeket. — Az amerikai és a kínai kormányok között egyezmény jött létre a Csendes-óceánon át vezető légi forgalom beindítása ügyében. Amerika adja a tőkét, épített repülőtereket, képzett pilótákat bocsát rendelkezésre. — Mantua kerületi főnökségének palotája kigyulladt s több órán át égett. — A nemzetközi légügyi szövetség Aguello olasz őrmester 709.203 kilométeres abszolút gyorsasági rekordját világrekordnak ismerte el.

A szépségápolási szerek között a puder foglalja el az első helyet

Kétségkívül a leggyakrabban használt szer. Épen ezért a nőknek, akik különös gondal ápolják magukat és vigyáznak szépségük kidomborítására, igen elővigyázatosnak kell lenniök a puder vásárlásánál. Az a bizalom, amellyel a Richard Hudnut Three Flowers pudert Párisban, Londonban és New-Yorkban használják, legjobb bizonyítéka kiváló minőségének.

RICHARD HUDNUT
three flowers
Puder

A Richard Hudnut Three Flowers arckrémek is hathatós segítői a Nyugat elegáns nőinek szépségük ápolásában.

Autóbuszbaleset egy vaddisznó miatt. Brassóból jelentik: Szerencsés kiemelésű baleset történt tegnap reggel a Brasov-Codlea országúton. Egy utasokkal telt autóbusz az árokba fordult, mert a sofőr nem tudott kikerülni egy hirtelen felbukkanó vaddisznó. Egy utas sem sebesült meg súlyosan, de mindnyájan sérüléseket szenvedtek.

Elfogták a Diskom kocsi egyik rablóját. A mult év őszén történt Kolozsváron, hogy a Diskom-kocsit, amely napi áruelosztó körútján megállott az egyik dohánytözsde előtt, ismeretlen tettesek elhajtották az üzlet elől. A kocsit néhány órával később teljesen kiürítve találták meg az egyik mellékkucában. A tetteseket hónapokon keresztül nem sikerült kézrekeríteni. Most a kolozsvári rendőrség elfogott egy Takács József nevű gyanus embert, akiről letartóztatása után derült ki, hogy ő a Diskom kocsi egyik rablója. A rablást ketten követték el, de a társát eddig még nem sikerült kézrekeríteni. Takácsot a napokban átadják a kolozsvári ügyészségnek.

Mindazon mérgezési esetek leküzdésénél, melyeket romlott ételek okoznak — tehát főleg husmérgezés vagy gombamérgezés előfordulásakor — gyorsan ható természetes „Ferenc József” keserűviz azonnali használata rendkívül fontos segédeszköz. Híres orvostudományi könyvekben felemlítik azt is, hogy a Ferenc József viz ólommérgezésnél, mint specifikus ellenszer, teljes mértékben beválk.

Leszerelési dokumentum. Bécsből jelentik: A hadügyminisztérium költségvetését 1935. évre 80 millió sillingre emelték. A minisztertanács elhatározta, hogy felemeli a rendőrség és csendőrség létszámát is.

A velencei Szent Márk teret elöntötte a lagunák vize. Velencéből jelentik: A Szent Márk teret és a szomszédos uccákat elöntötte a lagunák vize. Ebédidején a víz magassága 113 centimétert ért el. A gondolk az egész téren közlekednek. Estére apadni kezdett az ár. Áldozatok nincsenek. A Viktor Emanuel király 65-ik születésnapjára kitűzött katonai parádé elmaradt.

Holnap, szerdán Erdélyben először:

CLEOPATRA

Főszerepben: **CLAUDETTE COLBERT.**

A film rendkívül drága voltára való tekintettel a helyárak 3 lejjel fel vannak emelve. Partier: 27. Balcon: 22 lej. Kedvezményes és szabadjegyek érvénytelenek. Fut a ROYAL sláger-mozgóban.

Meghalt Pimen moldovai metropolita. Bukarestből jelentik: Pimen moldovai metropolita ma reggel meghalt. 81 éves volt és az ortodox egyház kiemelkedő alakja, aki az utolsó évtizedekben nagy szerepet játszott az egyház életében. Elnöke volt a szinódusnak is. Urémiában halt meg.

Közzétették az új török öt éves tervet. Londonból jelentik: Sztambuli jelentés szerint közzétették az új török öt éves tervet, amely főként a különböző török vidékek villanyellátásáról kíván gondoskodni.

Véres összetűzések voltak Irországban köztársasági s jobboldali frontarcok között Londonból jelentik: Irország több városában a szélsőséges köztársaságiak és a jobboldali frontarcok között verekedések voltak a fegyverszüneti évforduló emléknapiján. Több sebesült kórházi kezelésre szorult. Dublinban és más városokban letartóztatások történtek.

Peicelle Róbert és Gáll Ferenc festőművészek képkiallítása néhány nappal eltolódott, mert a Vármegyeház üvegtermében lévő gázkiallítás meghosszabbították. A festőművészek a sajtó útján fogják értesíteni a közönséget a kiállítás pontos idejéről.

Pár nap mulva világvárosi koncert színhelye lesz az Opera színpada. Mainardi Enrico nemzetközi viszonylatban is világhírű csellóművész tartja egyetlen hangversenyét az Opera zenekarának szimfonikus hangversenye keretében. Már hetek óta folynak a próbák Jean Bobescu karnagy és Rónai zongorakísérő közreműködésével, ugyhgy valóban művészi élvezetben lesz része Kolozsvár közönségének november 19-én, hétfőn este az Operában.

A helyi Palesztina Bizottság közleményei. A cluj-i Palesztina-bizottság felhívja az alábbi kérvényezőket, hogy irataik kiegészítése végett, a Zs. N. Sz. irodájában szerdán 12—1 között megjelenni sziveskedjenek: Ganz Cilly, Pollák Tibor, Dávid Jakab, Léb Benedek, Mátyás Arthur, Hirsch Manó.

Házasság. Salamon Rózi Lápusel és Tevjovits Jenő Boitei házasságot kötöttek.

A tél folyamán is állandóan nyitva marad egyre szaporodó vendégeinek kívánságára a FAMILIA kóser vegetárius étterem Kolozsvár, Unió u. 10. (átul az udvarban), ahol Schwartz Ignác né szakavatott vezetése alatt közismerten a legízletesebb ételek készülnek. Diétásoknak speciális ételek.

„Gyermeknevelés a szülői házban“. F. hó 13-án, kedden délután fél 5 órakor a Salom klubban rendezi a kolozsvári Wizo teadélutánját, amelyen Bihari Árpád ismert pedagógus tart előadást „Gyermeknevelés a szülői házban“ címmel. Az előadásra a kolozsvári Wizo vezetősége ezton hívja fel az érdeklődők figyelmét.

„Gyermeknevelés a szülői házban“. F. hó 13-án, kedden délután fél 5 órakor a Salom klubban rendezi a kolozsvári Wizo teadélutánját, amelyen Bihari Árpád ismert pedagógus tart előadást „Gyermeknevelés a szülői házban“ címmel. Az előadásra a kolozsvári Wizo vezetősége ezton hívja fel az érdeklődők figyelmét.

Az Athenaeum 60 lejes regényének legújabb kötete: Priestley: „A nap hőse“. A háboru utáni angol irodalom legnépszerűbb írója a szerző s legmulatságosabb, legelevenebb, legmaibb alkotása ez a regény, a botcsinálta hős és a szépségkirálynő regénye. Sikere lesz, kell hogy sikere legyen! Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltség (10 lej) előzetes beküldése mellett.

Felhívás a zsidó olvasóközönséghez!

Ezelőtt néhány hónappal indították meg erdélyi zsidó írók a Pharos Könyvkiadó-vállalatot. Még nincsenek túl a szerény kezdeten, mégis jelentős eredményt értek el: megkezdődött az írók tömörülése a Pharos köré, s napról-napra erősödik a zsidó olvasóközönség érdeklődése a Pharos könyvkiadványai után.

Az eddig megjelent könyvek: a Zsidó Miniaturák, világhírű zsidó írók remekeiből válogatott anthológia, Ligeti Sándor nagy sikert aratott műve: A büvös ereszény, I. Peltz szenzációs, hatalmas sikerű bukaresti zsidó regénye: a Calea Vácárestti, igazolják, hogy a Pharos betartja programját, melyet a zsidó szellemiség és a humanizmus irányában tűzött ki.

Most, amikor az előfizetések első negyede lejárt, a Pharos zsidó írók könyvkiadó-vállalata felhívja eddigi előfizetőit, támogassák akciójukat tovább is és a második negyedévre szóló előfizetések beküldésével tegyék lehetővé, hogy kiadványai fennakadás nélkül jelenhessenek meg.

Felhívja egyben mindazokat, akiknek a kultúra haladása szíviüge és támogatása lelki szükséglet, s akik eddig még nem csatlakoztak a Pharos-könyvek olvasóinak táborához, fizessenek elő kiadványaira. Ezzel a támogatással az erdélyi zsidó szellemi élet gyarapodását, fennmaradását biztosítják.

A Pharos-könyvek előfizetési árai:

Három hónapra	250 lej
Hat hónapra	500 „
Tizenkét hónapra	1000 „

Havonta egy-egy kötet jelenik meg.

Az előfizetési díjak a Pharos zsidó könyvkiadó-vállalat címére küldendők: Cluj str. Baron L. Pop 23.

Reméljük, hogy felhívásunk visszhangra talál a zsidó társadalom körében s minden haladó, gondolkodó, könyvszerető tagja szívvvel és megértéssel támogatja ügyünket, a kultúra és haladás igaz ügyét.

„PHAROS“
zsidó írók könyvkiadó-vállalata

Felhívás. Felszólítjuk az ifjúsági szervezeteket, hogy a tagjaiknál lévő Keren Kájemeti meghatalmazásokat 3 napon belül irodánkban beszoalgaltatni sziveskedjenek. Egyidejűleg felhívjuk a t. perselytulajdonosok és adakozók figyelmét arra, hogy az eddig kibocsájtott igazolványok érvénytelenek és csak azon igazolványok érvényesek, melyeket folyó év novemberében bocsájtott ki az iroda. A Keren Kájemeti Leisrael bizottság.

Általános vélemény, hogy

butoraink vezetnek ízlésben, minőségben

Egyszer az életben vásárol butort, tehát jól gondolja meg, hol szerzi be szükségletét. Sokezer bevónk igazolja, hogy cégünkbe nem csatlakozhatik.

Székely és Réti Butorgyár Rt.

Brasov Tg.-Mures Bucuresti

UJ KELET *Legújabb hírek*

Mussolini középeurópai utra indul?

Hir szerint Budapestre és Bécsbe utazik repülőgépen a Duce

Párizs, november 12. Egyik távirati iroda római értesülése szerint Mussolini a közeljövőben repülőgépen középeurópai látogatásra indul s ennek során megjelenik Budapesten és Bécsben.

Francia politikai körökben élénk feltű-

nést váltott ki Mussolini külföldi utja tervének híre, mert mint ismeretes, az olasz kormányelnök uralomrajutása óta mindössze egy ízben hagyta el az olasz területet s akkor is csak a közeli Lausanneba utazott konferencián való részvétellel.

Letartóztatták Bukarestben a macedón terroristák egyik vezérét

Az álnév alatt rejtőzködő terroristát maga a belügyi alminiszter hallgatta ki

Bucaresti-Bukarest, november 12. (Az Uj Kelet tud.) A bukaresti szigorú detektívjei ma délelőtt letartóztattak egy álnévén rejtőzködő egyént, akiről kiderült, hogy Ivan Mihajloff, a hírhedt macedón forradalmi szervezet vezérének egyik főmunkatársa. Ljuba Andrejevnek hívják a terroristát, aki azon intézkedések elől menekült Romániába, amelyeket a bolgár kormány helyezett kilátásba a marseillei merénylet nyomán a szélsőséges mozgalmak ellen. Ljuba laká-

sán megtalálták a Mihajloffal folytatott levelezést.

A letartóztatott terroristát a rendőrprefekturára vitték, ahol maga Titeanu belügyi alminiszter hallgatta ki. Titeanu jelentést tett az ügyről Tatarescu miniszterelnöknek is. A kormány egy későbbi időpontban fog Ljuba kiadatásáról dönteni. Egyelőre tiltott határátlépés címén fogják felelősségre vonni a terroristát a román hatóságok.

Vaida Sándor érdekes beszéde a nemzeti parasztpárt bánáti szervezeteinek közgyűlésén

Timisoara-Temesvár, november 12. (Az Uj Kelet tud.) A nemzeti parasztpárt bánági tagozatai vasárnap délelőtt tartották közgyűlést Temesváron. A közgyűlést Domasneanu tábornok, a temesmegyei szervezet elnöke, nyitotta meg, majd átadta az elnöklést dr. Cigoreanu Livius alnőknöknek, volt zsilvölgyi kormánybiztosnak, aki kegyeletes szavakban parentálta el Sándor királyt és Barthout. Dr. Baran Coriolan tagozati főtitkár tartja ezután beszámolóját a községi választási eredményekről, majd bejelenti, hogy Zsombolyáról jött értesítés szerint, Mihalache pártelnök külföldi utjáról visszatérve, az ország területére lépett. Indítványára népes küldöttség megy a pályaudvarra felkérni Mihalachet, hogy szakítsa meg útját és vegyen részt a közgyűlésen.

A déli órákban megérkező Mihalache kijelentette a küldöttség előtt, hogy sajnálatára folytatnia kell útját. Időközben Lugojról jövet, auton megérkezett a közgyűlésre Vaida Sándor, a bánági tagozatok díszelnöke, akit nagy éljenzéssel fogadtak. Vaida azonnal szólásra emelkedett és a következőket mondotta:

Mit keres Vajda a Bánátban

— A Vestul című lap, amely Bocu Sever újságja, azt kérde tőlem, hogy én, Vajda Sán-

November 15-én nyílik meg
Calea Victoriei 39. szám alatt

Francia Diétás Étterem

ahol a legkülönbözőbb betegségeknek megfelelő étrendek készülnek, orvosi előírás szerint is. Előjegyzés: Str. Berthelot 6.

Tulajdonosok:
Blumenfeld Margit és Hunwald Berta okleveles diétás nővérek.

dor, mit keresek a Bánágban. A válaszom erre a következő: Itt vannak önök és önök képviselik a Bánágot. A Vestul azonban ne higgye, hogy haragszom a feltett kérdésért. Ha Bocu Sever és a körötte csoportosuló disszidensek, akik hibájukon kívül járnak téves utakon, idejönnek önökhöz, kérem vizsgálják meg panaszainkat és ha lehet,

vegyék vissza őket a pártba.

Vajda Sándor ezután az általános politikai helyzetről beszélt.

— Csodálatos dolog — mondotta, — hogy a liberális miniszterek állandóan utaznak, hol vonaton, hol hajón, hol repülőgépen, de dolgozni közülük csak alig néhány dolgozik a fővárosban. Az is furcsa, hogy van egy pártelnök és egy kormányelnök,

akik állandóan veszekednek és állandóan kibékülnek.

Ezért erőseknek kell lennünk és az egységet feltétlenül helyre kell állítanunk.

— Azt fogják ránk egyesek, hogy regionalisták vagyunk. Ez nem igaz. Mi csak azt akarjuk, hogy diplomás fiainkat ne dobálják egyik helyről a másikra. Legyenek itt, ezen a földön bírák és hivatalnokok. Azt akarjuk, hogy nemzeti szempontból Erdely legyen végül az erdélyieké. Meg kell oidani a közigazgatási decentralizáció problémáját is, hogy ne kelljen minden kis panasszal Bukarestbe szaladni.

A következő szónok Abrudan Brudariu volt képviselő, élesen támadja a cenzurát és az ostromállapotot. Kijelenti, hogy a román-ság testvéri békeességben akar élni a kisebbségekkel, de azok a kisebbségi tisztviselők, akik nem bírják a román nyelvet, veszélyt jelentenek az államra.

Németországnak kémkedtek a hadügyminisztérium légügyi osztályának tisztviselői

Letartóztattak két tisztviselőt

Bucaresti-Bukarest, nov. 12. A hadbíróság rendkívül kényes ügyben folytat vizsgálatot, amennyiben házkutatást tartott Wodz Andrei és Strauch Richardnál a légügyi titkárság fényképezési osztályának két tisztviselőinél. Mindkettőjüket letartóztatták, mert lakásu-

kon titkos, a nemzetvédelmet érdeklő fényképeket és lemezeket találtak. A Lupta értesülése szerint a fényképeket egy régóta kóroztott személy vitte ki rendszeresen Berlinbe. Lászlólag jelentős kémkedési ügyről van szó.

Nines kegyelem!

A pénzügyminisztérium nyomatékosan hangsúlyozza, hogy több konverziós haladék nem lesz és aki nem fizet — dobra kerül

Cluj-Kolozsvár, november 12. (Az Uj Kelet tud.) A konverziós törvény értelmében az adósságok fizetésének első részlete november tizenötödikén esedékes. Az országban elterjedt hírekkel szemben a pénzügyminisztérium a legkategorikusabban kijelentette kommunikációiban, hogy az első konverziós részletre semmiesetre sem adnak újabb haladékokat és mindazok, akik nem tesznek eleget a konverziós törvény által előírt kötelezettségeiknek, elvesztik a

törvény által biztosított jogaikat és előnyeiket.

Már az első konverziós részlet esedékesége előtt országszerte megkezdődött az adósságok törlesztése. A kolozsvári bankok előtt, különösen a Banca Nationala épülete előtt, hatalmas paraszttömegek állanak, hogy az esedékes részletet ki fizessék. A falusi adósok fizetésével egyidőleg valószínűleg megkezdődik a városi adósok részlettörlesztése is.

Jabotinsky a londoni béke respektálására hívja fel híveit

Brodetsky professzor békebeszéde

London, november 12. A Zsidó Nemzeti Alap londoni bazárjának ünnepélyes felavatása alkalmából Brodetsky professzor, a cionista ekzekutív politikai osztályának vezetője nagyszabású beszédet tartott, melyben meitatta az ekzekutív és a revizionista unió között létrejött megegyezés jelentőségét.

— Aligha volt fontosabb esemény a cionizmusban — mondotta Brodetsky —, mint a napokban elért megegyezés. El kellett háritani a cionista mozgalomnak a különböző, egymással harcoló pártokba való szétesését. Köszönettel tartozunk azoknak, akik ezt a megegyezést lehetővé tették, különösen David ben Gurionnak, aki önmegtartóztatásról és államférfiúi bölcseségről tett tanúságot. Ennek a megállapodásnak a ténye további nagy fejlődést irányoz elő a cionizmusban. Nagy eredményei abban fognak kifejezésre jutni, hogy a mozgalom belül megszűnik a konfliktus, szabályozni fogják a munkaadók és a munkások, valamint az egyes munkáscsoportok viszonyát Palesztinában és — last but not least — a Cionista Szervezet és az ekzekutív autoritása megszilárdítva áll előttünk. A Cionista Szervezet azt jelenti a zsidó

népnek, amit egy állam kormányja jelent népének.

Ennek megfelelően a Cionista Szervezet és orgánumait olyan presztizzsal és méltósággal kell felruházni, hogy az egész zsidó nép nevében beszélhessen.

Párizs, nov. 12. A cionista közélet legújabb nagy eseménye az a felhívás, melyet a londoni megegyezés kapcsán Jabotinsky intézett az összes revizionista Brith Hazohar szervezetekhez. A felhívás, melyet a revizionista cionista világunió végrehajtó bizottsága nevében tett közölte Jabotinsky, így hangzik:

„A revizionista cionisták világszövetségének végrehajtóbizottsága ezennel elismeri azt a megegyezést, melyet október 22-én kötött meg és irt alá a revizionista unió ekzekutívje a Cionista Szervezet ekzekutívjeivel. Szervezetünk összes tagjai kötelesek méltósággal respektálni ezt a revizionista törvényt, úgy Palesztinában, mint a diaszporában, minden körülmények között, bármilyen külső provokációval szemben és olyan esetekben is, amikor a másik fél részéről nem respektálják az egyezményt.

El kell most felejtetnek mindazt, ami a múltban volt. A „Brith Hazohar“ szervezetek szabálya abszolút igen vagy abszolút nem,

minden ingadozás és tévóvázás nélkül, attól a pillanattól kezdve, hogy aláírtuk az egyezményt, el kell felejtetnünk mindazt, ami a múltban történt és nem szabad emlékeznünk arra mindaddig, amíg az egyezmény érvényben van.

Ne feledjétek, hogy attól a pillanattól kezdve, amint megragadták az iniciatívát, melynek éppen ez az egyezmény az első eredménye, mi hangsúlyoztuk annak szilkségességét, hogy nemzeti életünkben gyökerestől kiirtassanak a brutális támadások. Ezt akarjuk minden körülmények között. Ma ezt a felfogást a cionista mozgalom minden áramlata magáévá tette.

Becsületetek kívánja, hogy leghűségesebb őrzői legyetek a civilizáció eme törvényének.”

A jövő év folyamán jelentősen emelni fogják az angol hadsereg létszámát

London, november 12. Az angol hadsereg létszámemelésének problémája napról napra felvetődik. A Daily Telegraph értesülése szerint az angol hadsereget a jövő év folyamán jelentősen növelni fogják és a legelőkeltebben felszerelik. Legalább 5 millió fontsterlinget adnak hozzá a rendszer költészetéhez expedíciós hadtest megszervezése céljából, amelyet a modern taktika és technika utasításai szerint képeznek ki. Azt hiszik, hogy a fővárosban lévő divíziók közül legalább kettőt motorizálni fognak.

Uj termelőszövetkezet

Str. Memoranduui 25. Műbutor, épület, portál és üzletberendezés, kárpitos és díszítőmunkák elsőrendű kivitelben.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R.T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 9-77.

Cenzurat

A Tischler-pec

Igy nevezte el a sz. amely ma 240 tanu. vonulásával megkezdte Tischler-pecnek nevez per az igazi neve, men nem az áldozatról szoktak elnevezni.

Ez a per már 15 é hozza az erdélyi zsidó Most valószínűleg fogják felgöngyöltetni kat és propagandát olyan jól ismerünk a és szakértőinek száján Mintha Tischler Mő mindég nem tett volna tiszemta agitációnak menyére.

A törvényesek előtt sora fogja felmagaszt dót őlt.

A szélsőséges sajtó felmagasztalni a gyilk. A szélsőséges sajtó közzélni ezeket a valk hallgatni az ellenvele

De vannak még bi talán tudni fogják, h tikum.

Siancu, aki szegény mint gazdag ember s revolvert, felelte fog megölte Tischler Mőrt Tischler Mőrt, aki te és mint szegény en Egymással szembe gyilkosának és áldozta pályája is hű tükre megölt nem a propa véres valóság.

A két Rosenber

Az egyik Rosenberg Moszkvában született. Hitler kancellár külit nevezetis, hogy külüg len nép és egyetlen k landó eddigi honorár

Ez a Rosenberg ur szakában azzal a sz lepte meg az angol hogy Szovjetország Németség, Fran közt s amennyiben keresz hajlandó lemo Európát a eszímája á

Rosenberg ur annak ellátogatott, hogy őt „zsenuális“ elgondolá Az eredmény azonb refű volt.

Rosenberg ur, az A tropp ezredet birta u újabb koncepcióját A az angol főpencsőtört a Németségnek a j kell adni a fegyverke

Csodálatosképpen hatódott meg attól amelyet Rosenberg ur ugyis mint Ribbentrop képvisel, mert a kan szág angliai ügynöke kénytelen elkullogni térium palotájából.

Rosenberg Alfred u londoni kudarcával e Rosenberg, akinek k jük, de tudjuk róla, Moszkvában született ügyminiszternél jelen mint a párizsi szovje zetője.

S csodálatosképpen a kámpóskeresztes R Londonban ettanásge get a francia külügy és legbarátságosabb tette, sőt éppen a né déséről s a kámpóke kereszttulhuzásáról tá Nem hiszik, hog Alfred Rosenberg u

gudták kedvezőtlenül met volna, hanem ir ügyet képviselt, amel lizált emberiség vesz